

स्नातकोत्तर नेपाली

नयाँ पाठ्यक्रम

(सी बी सी एस पद्धतिअनुसार)

Under CBS System

नेपाली विभाग
उत्तरबङ्ग विश्वविद्यालय

पहिलो सत्र

पहिलो सत्रका सबै पाठ्यचर्या मूल विषय (Core subject) हुन्।

पाठ्यचर्या कोड – NEP-PG-C101

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

नेपाली भाषा विज्ञान

नेपाली भाषाको परिचय, वैशिष्ट्य तथा नेपाली भाषाका विकासको पृष्ठभूमि

नेपाली भाषाका विकासको कालक्रमिक अध्ययन

नेपाली भाषाका भाषिकाहरूको विवरणात्मक अध्ययन

नेपाली भाषा-अध्ययनको परम्परा

ध्वनि र वर्ण, नेपाली वर्णका भेद

नेपाली वर्ण विज्ञानको विकास

नेपाली वर्णको उच्चारणगत विशेषता

नेपाली वर्ण, अक्षर र लिपि व्याकरण

नेपाली भाषाका व्याकरणिक वर्ग र कोटिहरू

नेपाली क्रियापदको रूपतात्त्विक अध्ययन

नेपाली क्रियाइतर शब्दको रूपतात्त्विक अध्ययन

नेपाली शब्द-ढुकुटी

वाक्यका सङ्घटक एकाइहरू

नेपाली पदबन्धहरूको संरचना

नेपाली वाक्यका भेद

पदक्रम र पदसङ्गति

सन्दर्भ ग्रन्थ

चूडामणि बन्धु

बालकृष्ण पोखरेल र

वल्लभमणि दाहाल

माधवप्रसाद पोखरेल

योगेन्द्र यादव र

भीष्मनारायण उप्रेती

भाषा विज्ञान

ध्वनि प्रक्रिया र केही ध्वनि सिद्धान्त

ध्वनि विज्ञान र नेपाली भाषाको ध्वनि परिचय

भाषा विज्ञान

माधवप्रसाद पोखरेल
भोलानाथ तिवारी
कपिलदेव द्विवेदी
आर एच रबिन्स
(अनु - डा देवीदत्त शर्मा)
गुणाकर मुळे
ल्योनार्द ब्लुमफिल्ड
सी एफ हकेट
जोहन ल्योन्स
चूडामणि बन्धु
बालकृष्ण पोखरेल
बालकृष्ण पोखरेल
बालकृष्ण पोखरेल
गोपालनिधि तिवारी
रोहिणीप्रसाद भट्टराई
माधवप्रसाद पोखरेल र
अन्य(सम्पा)

नेपाली वाक्य व्याकरण
भाषा विज्ञान
भाषा विज्ञान एवं भाषा शास्त्र

सामान्य भाषिकी : एक प्रारम्भिक सर्वेक्षण
भारतीय लिपियों का विकास
ल्याङ्गवेज
ए कोर्स इन मडर्न लिङ्ग्विस्टिक्स
ल्याङ्गवेज एन्ड लिङ्ग्विस्टिक्स
नेपाली भाषाको उत्पत्ति
राष्ट्रभाषा
नेपाली निर्वचन (भाग १ र २)
नेपाली भाषा र साहित्य
नेपाली भाषाको बनोट
बृहत् नेपाली व्याकरण

नेपाली साहित्यको बृहत् इतिहास(पहिलो ठेली)

पाठ्यचर्या कोड- NEP-PG-C102

पूर्णाङ्क 100= क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा - 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

नेपाली कविता साहित्य

कविताका संरचनात्मक तत्त्वहरू

छन्द र अलङ्कार - परिचय र प्रकार

नेपाली कवितामा छन्द र लयको स्थिति

नेपाली कविताको पृष्ठभूमि, परम्परा र विकास

प्राथमिककालीन नेपाली कविता र काव्यिक प्रवृत्ति

शृङ्गारिक कविता, परिष्कारवादी धारा, स्वच्छन्दतावादी कविता

नेपाली कवितामा विद्रोह-चेतना र क्रान्तिकारी स्वर

नेपाली कवितामा युगबोध

नेपाली कवितामा प्रतिबिम्बित समाज-दर्शन

नेपाली गद्य कविताको स्वरूप, वैशिष्ट्य र विकास-परम्परा

नेपाली कवितामा देखा परेका नवीन शैली, प्रवृत्ति र प्रयोग
आयामेली आन्दोलन र नेपाली कविता
नेपाली कवितामा प्रतीक, बिम्ब र मिथकको प्रयोग र प्राप्ति
नेपाली कविताका उपविधाहरू - लामो कविता, हाइकु, दुइ हरफे, तीन हरफे कविता
नेपाली कविताको समाज-सांस्कृतिक अध्ययन

पाठ्य कृतिहरू

वसन्त शर्मा
ज्ञानदिलदास
भानुभक्त आचार्य
मोतीराम भट्ट
लेखनाथ पौड्याल
बालकृष्ण सम
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
गोपालप्रसाद रिमाल

कृष्णचरित्र
टुङ्ना भजन
रामायण
मोतीराम भट्टका गजलहरू
तरुण तपस्वी
बहुलाहाले
म पनि द्यौता मान्छु
शाकुन्तल
सपनामा
दन्त्यकथा

वीरिन्द्र

मोहन कोइराला

बैरागी काइँला

ईश्वरवल्लभ

भूपी शेरचन

अगमसिंह गिरी

हरिभक्त कटुवाल

पारिजात

बिहान

आगोको हुँ म बग्दो नदी
कार्टुनको सहर
कार्कीको अवशिष्ट पत्नी प्रेम
पर्वत

गङ्गा निलो बग्छु

मेरो आमाले आत्महत्या गरेको देश

एउटा सहरको किनारामा

मैनबत्तीको शिखा

नयाँ वर्ष

पहाडलाई मेरो माया

जलेको प्रतिबिम्ब रोएको प्रतिध्वनि

यो जिन्दगी खै के जिन्दगी

आकाशले मेरो बाटो छेक्छ

एउटी स्वास्नी मान्छेको अन्तर्बर्ता

लाहुरेलाई एक रोगी प्रेमिकाको पत्र

सन्दर्भ ग्रन्थ

गोपालप्रसाद रिमाल
बाबुराम आचार्य

आमाको सपना
पुराना कवि र कविता

दयाराम श्रेष्ठ
दयाराम श्रेष्ठ
अभि सुवेदी
केशवप्रसाद उपाध्याय
केशवप्रसाद उपाध्याय
केशवप्रसाद उपाध्याय
राममणि रिसाल
सूरीविक्रम जवाली र
अन्य (सम्पा)
इन्द्रबहादुर राई (सम्पा)
वासुदेव त्रिपाठी
वासुदेव त्रिपाठी
रमेश श्रेष्ठ
गणेशबहादुर प्रसाई
गणेशबहादुर प्रसाई
ईश्वर बराल
शैरव अर्याल
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान (सम्पा)
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान
कमल दीक्षित (सम्पा)
कुमारबहादुर जोशी
कुमारबहादुर जोशी
कुमारबहादुर जोशी
कुमारबहादुर जोशी
अविनाश श्रेष्ठ र अन्य (सम्पा)
ताना सर्मा
व्रतराज आचार्य
महादेव अबस्थी
जनकलाल शर्मा
वीरेन्द्र
ईश्वरवल्लभ :

बैरागी काईला
ईश्वर बराल (सम्पा)
लक्ष्मीदेवी सुन्दास (सम्पा)
हरेन आले (सम्पा)
लक्ष्मणप्रसाद गौतम
अविनाश श्रेष्ठ र अन्य (सम्पा)
वासुदेव त्रिपाठी र अन्य (सम्पा)
मोहन ठकुरी (सम्पा)
तारानाथ शर्मा (सम्पा)
वासुदेव त्रिपाठी
इन्द्रबहादुर राई
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान

नेपाली साहित्यका केही पृष्ठ
रामकथा परम्परा र भानुभक्तिय रामायण
सिर्जना र मूल्याङ्कन
प्राथमिककालीन कवि र काव्य प्रवृत्ति
तरुण तपसीको पूनर्मूल्याङ्कन
रिमाल : व्यक्ति र कृति
नेपाली काव्य र कवि
भानुभक्त स्मारक ग्रन्थ
भानुभक्तका कृति : अध्ययनहरू
नेपाली कविताको सिंहावलोकन
लेखनाथ पौड्यालका कवित्यको विश्लेषण र मूल्याङ्कन
नेपाली कविताका प्रवृत्ति
सुवानन्ददासदेखि राजीवलोचनसम्म
नेपाली कवितामा स्वच्छन्दतावादी धारा
देवकोटा र उनका महाकाव्य
नेपाली कवितामा प्रकृति
साझा समालोचना
सिर्जनाको सेरोफेरो
दुईगाल
महाकवि देवकोटा र उनका महाकाव्य
देवकोटाका कवितामा प्रकृति
देवकोटाका कविता यात्राको विश्लेषण र मूल्याङ्कन
देवकोटाका प्रमुख कविता कृतिको कालक्रमिक विवेचना
हरिभक्त कटुवाल स्मृति ग्रन्थ
सम र समका कृति
आदिकवि भानुभक्त
नेपाली खण्डकाव्य
जोसमनी सन्त साहित्य परम्परा
मेघमाला
एउटा सहरको किनारामा

अन्धा मान्छेहरू र हान्ती
मोहन कोइरालाका कविता
सम्मेलन कविता सङ्ग्रह
नवआधुनिक नेपाली कविता
समकालीन नेपाली कविताको विम्बपरक-विश्लेषण
कवि हरिभक्त कटुवाल स्मृति ग्रन्थ
नेपाली कविता (भाग १ देखि ४)
नेपाली कविता यात्रा
समसामयिक साझा कविता
नेपाली कविताको सिंहावलोकन
सन्दर्भ ईश्वरवल्लभका कविता
सिर्जनाको सेरोफेरो

रमेश श्रेष्ठ
लक्ष्मीदेवी सुन्दास
लक्ष्मीदेवी सुन्दास (सम्पा)
भवानी खिमिरे (सम्पा)

नेपाली कविताका प्रवृत्ति
समय र समीक्षण
विवेचना
भानु (कटुबाल विशेषाङ्क)

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PC-C103

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

साहित्येतिहासको अवधारणा र नेपाली साहित्यको इतिहास

साहित्येतिहासको अर्थ, परिचय, स्वरूप एवं संरचना
इतिहास र साहित्येतिहासमा भेद-साध्य
साहित्येतिहास लेखनका विविध आधार, सिद्धान्त र मान्यताहरू,
साहित्येतिहास र काल विभाजनको प्रयोजन, महत्त्व, औचित्य र सीमा
नेपाली साहित्येतिहास लेखनका विविध आधार
नेपाली साहित्येहासको काल विभाजन
नेपाली साहित्यको उद्भवको समाज-भाषिक एवं सांस्कृतिक पृष्ठभूमि
नेपाली साहित्येतिहास लेखन-परम्पराको समीक्षणक अध्ययन
नेपाली साहित्येतिहास लेखन-विधागत विविध प्रवृत्ति र तिनको मूल्याङ्कन
प्राथमिककालीन नेपाली साहित्यको इतिहास, विधागत विविध प्रवृत्ति र तिनको मूल्याङ्कन
माध्यमिककालीन नेपाली साहित्यको इतिहास, विधागत विविध प्रवृत्ति र तिनको मूल्याङ्कन
माध्यमिककालसम्मको अनूदित नेपाली साहित्य

आधुनिकको अर्थ, साहित्यमा आधुनिकताको अवधारणा
आधुनिकतावाद, उत्तर आधुनिकतावाद र नेपाली साहित्य
आधुनिक नेपाली साहित्येतिहासको सामाजिक, सांस्कृतिक र राजनैतिक पृष्ठभूमि
नेपाली साहित्यमा विविध विधाहरूको विकासको अध्ययन
आधुनिक काल (सन् १९१८ देखि यता) - का विविध प्रवृत्ति एवम् प्रक्रियाको समीक्षा

नेपाली भाषा र साहित्यको इतिहासमा देखिएका विविध आन्दोलन र वादहरू
हलन्त वहिष्कार
झर्रोवादी आन्दोलन
आयामेती आन्दोलन

राल्फाली आन्दीलन
तरलवादी आन्दीलन
लीलालखन

सन्दर्भ ग्रन्थ

ताना सर्मा
रलध्वज जोशी
ठाकुर पराजुली
असीत राई
धनश्याम नेपाल
गोविन्दराज भट्टराई
शान्तिराज शर्मा
कुमार प्रधान
अभि सुवेदी
गोविन्द भट्टराई
दयाराम श्रेष्ठ सम्भव
कुमारबहादुर जोशी
वासुदेव त्रिपाठी
कृष्ण धरावासी
अभि सुवेदी
विद्यापति दाहाल
यशराज सत्याल
तारानाथ शर्मा
बालचन्द्र शर्मा
बालकृष्ण पोखरेल
ठाकुरप्रसाद पराजुली
दयाराम श्रेष्ठ सम्भव
शरच्चन्द्र शर्मा भट्टराई
धनश्याम नेपाल
दयाराम श्रेष्ठ सम्भव
केशवप्रसाद उपाध्याय
सुमन राजे
बूडामणि बन्धु
दीनानाथ शरण
Abhi Subedi
Kumar Pradhan

नेपाली साहित्यको इतिहास
आधुनिक नेपाली साहित्यको श्रलक
नेपाली साहित्यको परिक्रमा
भारतीय नेपाली साहित्यको इतिहास
नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास
काब्यिक आन्दोलनको परिचय
नेपाली साहित्यको ऐतिहासिक रूपरेखा
ए हिस्ट्री अफ नेपाली लिटरेचर
नेपाली लिटरेचर ब्याकग्राउन्ड एन्ड हिस्ट्री
काब्यिक आन्दोलनको परिचय
नेपाली साहित्यका केही पुष्ठ
पाश्चात्य साहित्यका प्रमुख केही वाद
पाश्चात्य साहित्यको सैद्धान्तिक परम्परा (भाग १ र २)
लीलालखन
पाश्चात्य काव्य सिद्धान्त
पाश्चात्य समालोचना र प्रमुख केही वाद
नेपाली साहित्यको भूमिका
नेपाली साहित्यको इतिहास
नेपाली साहित्यको इतिहास
नेपाली भाषा र साहित्य
नेपाली साहित्यको परिक्रमा
प्रारम्भिक कालको नेपाली साहित्य : इतिहास र परम्परा
नेपाली साहित्यको इतिहास (माध्यमिक काल)
नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास
साहित्येतिहास : सिद्धान्त र सन्दर्भ
विचार र ब्याख्या
साहित्येतिहास : स्वरूप और संरचना
नेपाली साहित्यको इतिहास
नेपाली साहित्य का इतिहास
Nepali Literature : Background and History
A History of Nepali Literature

नेपाली कथा साहित्य

आधुनिक कथाको उद्भव

कथाको परिचय र स्वरूप, कथाको संरचना र यसका तत्त्वहरू
नेपाली कथाको पृष्ठभूमि, प्रारम्भ, विकास र विविध चरणहरू
आधुनिक नेपाली कथाका प्रारम्भिक स्तम्भहरू
आधुनिक नेपाली कथाका विविध धारा र प्रवृत्तिहरू
आधुनिक नेपाली कथाको तात्त्विक विश्लेषण
आधुनिक नेपाली कथामा प्रतिबिम्बित समय र समाज
आयामेली सिद्धान्त र नेपाली कथा
नेपाली कथामा सौन्दर्यात्मक अनुभूति र मानवीय संवेदनाको प्रस्तुति
नेपाली कथामा चित्रित जनजीवन र लोक-सांस्कृतिक सन्दर्भको अन्तर्भाव
समकालीन नेपाली कथाका वैशिष्ट्य र प्राप्ति
कथामा तीलादृष्टि, कृतिलेखन र विधाप्रिश्रण
नेपाली कथामा वस्तु र पात्र प्रयोगको विविधता र सन्दर्भ

पाठ्य कृतिहरू

गुरुप्रसाद मैनाली	परालको आगो
रूपनारायण सिंह	नासो
विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला	बितेका कुरा
हायमनदास राई किरात	धनमतीको सिनेमा स्वप्न
शिवकुमार राई	दोषी चस्मा
	भेटेपछि
	एकछिनको भुल
	माछाको मोल
	छाता
इन्द्रबहादुर राई	रातभरि हुरी चल्थो
	छुट्टयाइयो
	हामीजस्तै मैनाकी आमा
	कठपुतलीको मन
भवानी भिक्षु	माउजङ बाबुसाहेबको कोट
	मैयाँसाहेब

हरिप्रसाद गोर्खा राई	मेरो एउटा नागा हुकी ब्याङ्क पासबुक गाडीमान मधु तिर्खा रहर
इन्द्र सुन्दस	मत्सुकै मुखेन्नी मेरो पुरानो स्कुल भाँडो खेल
देवकुमारी थापा	लक्ष्मण रेखा निपात
परशुराम रोका	प्लास्टिकका फूलहरू जब मान्छेको अनुहार हराउँदै जान्छ फुर्बालि गाउँ छोड्यो पैयुँ फुलेको दिन एउटा रात बितेपछि घेराहरू पिरामिड साँघु तरेपछि एउटा कुण्ठित दिन बिरिमफूल
गोविन्द गोठाले	गमबहादुरको कथा हिउँ परेका रातले जन्माएका कथाहरू पासाइहरूको कथा टिस्टा रङ्गितको अर्को एउटा कथा बीसौँ शताब्दीकी मोनालिसा तुवाँलोभिन्नको यात्रा बोक्सी अन्डा चेन्नी नाभो
शार्द छेत्री	
गुप्त प्रधान	
सानु लामा	
अर्जुन निरौला	
माया ठकुरी	
प्रदीप गुरुङ	
बी बी लकान्त्री	
पूर्ण राई	
विक्रमवीर थापा	
प्रकाश कोविद्	
सम्पूर्णा राई	

सन्दर्भ ग्रन्थ

गुरुप्रसाद मैनाली
रूपनारायण सिंह
शिवकुमार राई
खहरे
इन्द्रबहादुर राई

नासो
कथा नवरत्न
फ्रन्टियर
विपना कतिपय

हायमनदास राई किरात
विश्वेश्वरप्रमाना कोइराला
हरिप्रसाद गोर्खा राई
परशुराम रोक
भवानी भिक्षु
नोबिन्द गोठाले

ईश्वर बराल
ईश्वर बराल
रत्नध्वज जोशी
मोहनराज शर्मा
वासुदेव त्रिपाठी
शरच्चन्द्र शर्मा भट्टराई
हरिप्रसाद शर्मा
दयाराम श्रेष्ठ सम्भव
घनश्याम नेपाल
अविनाश श्रेष्ठ (सम्पा)
रामलाल अधिकारी (सम्पा)
इन्द्रबहादुर राई
इन्द्रबहादुर राई
शरद् क्षेत्री
गुप्त प्रधान
गुप्त प्रधान
सानु लामा
सानु लामा
दयाराम श्रेष्ठ (सम्पा)
दयाराम श्रेष्ठ (सम्पा)
रामलाल अधिकारी (सम्पा)
अर्जुन निरौला
माया ठकुरी
प्रदीप गुरुङ
वी वी लकान्द्री
विक्रमवीर थापा
प्रकाश कोविट्
मोहनराज शर्मा (सम्पा)
शान्तिराज शर्मा
अविनाश श्रेष्ठ (सम्पा)
रामनाराज अधिकारी (सम्पा)

आँधी-बेहरी
दोषी चरमा
गहाँ बदनाम हुन्छ
पञ्चापुत्र
मैयाँसाहेब
कथै कथा
प्रेम र मृत्यु
झ्यालबाट
आख्यानको उद्भव
नेपाली कथाको कथा
कथाको विकास प्रक्रिया
विचरण
माध्यमिककालीन नेपाली गद्याख्यान
कथाको सिद्धान्त र नेपाली कथा
पञ्चिस वर्षका नेपाली कथा
आख्यानका कुरा
आधुनिक भारतीय नेपाली कथा
नेपाली कथा यात्रा
कथास्था
कठपुतलीको मन
समय र बाँसुरीको धुन
मान्छे मान्छेको बस्तीभित्र
अक्षरै अक्षरको सहर
कथा सम्पद्
मृगतृष्णा
पञ्चिस वर्षका नेपाली कथा
भारतीय नेपाली कथा
नेपाली कथा यात्रा
एउटा रात बितेपछि
साँघु तरेपछि
विरिमफुल
आमा घर फर्किनन्
बीसौँ शताब्दीको मोनालिसा
प्रकाश कोविट्का प्रतिनिधि कथाहरू
समसामयिक साझा कथा
कथाको संसार र संसारका कथाहरू
आधुनिक भारतीय नेपाली कथा
नेपाली कथा यात्रा

योग्यता विकासको मूल्याङ्कनका निम्ति पहिलो सत्रमा निम्नलिखित विषयहरू वैकल्पिक रूपमा राखेर विद्यार्थीको मूल्याङ्कन गरिने छ।

- अनुशिक्षण
- सङ्गोष्ठी पत्र लेखन र प्रस्तुति
- सामूहिक चर्चा

दोस्रो सत्र

दोस्रो सत्रका 201 र 202 पाठ्यचर्याहरू मूल विषय (core subject) हुने छन्। रहल तीनवटा पाठ्यचर्या वैकल्पिक छन् र विद्यार्थिले ती तीनवटामा दुईवटा पाठ्यचर्याको चयन गर्नु पर्नेछ।

पाठ्यचर्या कोड – NEP-PG-C201

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

नेपाली उपन्यास

उपन्यासको उद्भव, परिचय र उपन्यासका संरचनात्मक घटकहरू

नेपाली उपन्यासको प्रारम्भ, विकास र विविध चरणहरू

नेपाली उपन्यासका मुख्य मुख्य प्रवृत्तिहरू

स्वच्छन्तावादी र यथार्थवादी नेपाली उपन्यास

नेपाली उपन्यासमा मनोविश्लेषणवादी धारा र मिथकीय प्रयोग

आञ्चलिकता र नेपाली उपन्यास

समाजवादी यथार्थवादी वैशिष्ट्य र नेपाली उपन्यास

प्रयोगवादी नेपाली उपन्यास

नेपाली उपन्यास र लोकजीवन

नेपाली उपन्यासमा चित्रित लोक-जीवन तथा लोक-संस्कृति

नेपाली उपन्यासको सांस्कृतिक अध्ययन र उपन्यासमा जातीय अस्मिताको प्रसङ्ग

उपन्यासको भाषा – कथावाचक र संवादको भाषा

नेपाली उपन्यासको भाषिक अध्ययन

नेपाली उपन्यासमा काव्यिक भाषाको सन्दर्भ

नेपाली उपन्यासमा प्रयुक्त भाषामा आञ्चलिक वैशिष्ट्य

पाठ्य कृति

रूपनारायण सिंह

भ्रमर

तैनसिंह वाङ्देत

मुलुक बाहिर

विजय मल्ल

अनुराधा

विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला

सुनिमा

इन्द्रबहादुर राई

आज रमिता छ

परिजात

शिराषको फूल

श्रुवचन्द्र गौतम

अलिखित

लीलबहादुर क्षत्री

ब्रह्मपुत्रका छेउछाउ

सन्दर्भ ग्रन्थ

इन्द्रबहादुर राई
कृष्णचन्द्रिंह प्रधान
राजेन्द्र सुवेदी
राजेन्द्र सुवेदी
वासुदेव त्रिपाठी
मोहन पी दाहाल
मोहन पी दाहाल
ऋषिराज बराल
मुरारीप्रसाद रेग्मी
कृष्णहरि बराल र
नेत्र एटम
प्रतापचन्द्र प्रधान
धनश्याम नेपाल
रमा सिवाकोटी
रवीन्द्रकुमार जैन
सुरेश सिन्हा
पर्सी लुबोक
जर्ज लुकान
राल्फ फाक्स
जर्ज वाट्सन

नेपाली उपन्यासका आधारहरू
नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार
नेपाली उपन्यास - परम्परा र प्रवृत्ति
सृजन विधाका परिधिमा पारिजात
विचरण
आधुनिक नेपाली उपन्यास
दार्जिलिङका नेपाली उपन्यास - परम्परा र प्रवृत्ति
उपन्यासको सौन्दर्यशास्त्र
मनोविज्ञेयमात्मक समालोचना (उपन्यास ढाण्ड)

उपन्यास सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास
नेपाली उपन्यास : परम्परा र प्रवृत्ति
आख्यानका कुरा
उपन्यास सिद्धान्त र विजय मल्लको उपन्यासकारिता
उपन्यास-सिद्धान्त र संरचना
उपन्यास शिल्प और प्रवृत्तियाँ
दि क्र्याप्ट अन्ड फिक्सन
दु थिअरी अन्ड द नोबेल
नोबेल एन्ड द पिपल
दि स्टोरी अन्ड द नोबेल

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C202

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

नेपाली निबन्ध साहित्य

निबन्धको परिचय र यसका सङ्घटक तत्वहरू
निबन्धको उद्भव, निबन्धका प्रकार
नेपाली निबन्धको शालनी, स्वरूप, विकास
नेपाली निबन्धका मुख्य प्रवृत्ति र चरणगत मोडहरू
नेपाली निबन्ध र निबन्धकारको अध्ययन
प्रमुख नेपाली निबन्धकारका निबन्धमा पाइने मुख्य विशेषताहरू
नेपाली निबन्धका प्रमुख उपविधाहरू - दैनन्दिनी, नियाजा, प्रबन्ध

नेपाली समाजोच्चनात्मक निबन्धको स्वरूप तथा विशेषता
नेपाली निबन्धमा हास्य र व्यङ्ग्य

पाठ्य कृतिहरू	
पृथ्वीनारायण	दिव्योपदेश
शम्भुप्रसाद ढुङ्गेल	महेन्द्रमल्ली
गङ्गाप्रसाद प्रधान	स्कुल जीवन
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा	कल्पना
	नेपाली साहित्यको इतिहासमा सर्वश्रेष्ठ पुरुष
	बेलाभा
	साँढे
पारसमणि प्रधान	नेपाली साहित्यमा उखानको स्थान
हृदयचन्द्रसिंह प्रधान	सोझा
शङ्कर लामिछाने	एब्स्ट्र्याक्ट चिन्तन प्याज
	देउताको काम
आच्छा राई रसिक	पतलुङ
भैरव अर्याल	साँढे
केशवराज पिँडाली	खै खै
राजनारायण प्रधान	एउटा आइतबार यसरी बित्यो
ताना सर्मा	प्यारिसकी पोक्वी
रामलाल अधिकारी	दौरा-सुरुवाल
सानुभाइ शर्मा	जिब्राको दोष

सन्दर्भ

ईश्वर बराल (सम्पा)
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
हृदयचन्द्रसिंह प्रधान
शङ्कर लामिछाने
केशवराज पिँडाली

भैरव अर्याल
ताना सर्मा
रामलाल अधिकारी (सम्पा)
रामलाल अधिकारी
राजनारायण प्रधान
भैरव अर्याल (सम्पा)
वासुदेव त्रिपाठी
मोदनाथ प्रश्रित

सयपत्री
लक्ष्मी निबन्ध सङ्ग्रह
दाडिमको रूखनेर
तीस रुपियाँ नोट
एब्स्ट्र्याक्ट चिन्तन प्याज
खै खै

गलबन्दी
बेलायततिर बरालिँदा
रसिक रचनावली
अलौटा र ठेठना
एउटा आइतबार यसरी बित्यो
साझा निबन्ध
विचरण
वैचारिक विकासका सन्दर्भमा लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा

इन्द्रबहादुर राई
भवानी विमिरे (सम्पा)
धनश्याम नेपाल
दुर्गाप्रसाद अर्याल
सलीन कार्थक
सलीन कार्थक
नरबहादुर दाहाल र
एडोन रोङ्गोङ्ग (सम्पा)

टिपेका टिप्पणीहरू
भानु (देवकोटा विशेषाङ्क)
निबन्ध-नग्न
निबन्धकार देवकोटाका दार्शनिक चिन्तन
पादरी गङ्गाप्रसाद प्रधानको जीवन बखान
गङ्गाप्रसाद प्रधानका उपलब्ध रचनावली
अजम्बरी गङ्गाप्रसाद प्रधान : स्रष्टाहरूका दृष्टिमा

विद्यार्थीले तलका मध्ये कुनै दुईवटा मात्र चयन गरी अध्ययन गर्नु पर्नेछ।

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C203

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

साहित्य-तत्त्व तथा पूर्वीय काव्य सिद्धान्त

काव्यको परिचय, काव्य तथा साहित्यका विविध विधा, काव्य हेतु, काव्य प्रयोजन,
काव्यका प्रकार, काव्य गुण र दोष, रीति र शैली, छन्द र लय, अलङ्कार, प्रतीक र विम्ब
ध्वनिको अर्थ र परिचय, ध्वनि, शब्द शक्ति र व्यङ्ग्यार्थ, ध्वनि विरोधी मत र तिनको खण्डन
काव्यमा ध्वनिको स्थान, उपयोगिता र महत्त्व, ध्वनिका भेद-उपभेदहरू
रसको अर्थ र परिचय र स्वरूप, रसोत्पत्ति प्रक्रिया र चिन्तनको विकासक्रम, रसानुभूति प्रक्रिया
काव्य रसको स्थिति, रसदोष, रसवादका प्राप्ति र सीमा, विविध रसहरूको सोदाहरण परिचय।
वक्रोक्तिको अर्थ र परिभाषा, वक्रोक्तिबारे चिन्तनको विकासक्रम, वक्रोक्तिका भेदहरू, काव्यमा तथा
समीक्षा सिद्धान्तमा वक्रोक्तिको स्थान र महत्त्व
औचित्य, औचित्यका भेद, साहित्यमा औचित्यको स्थान र महत्त्व

सन्दर्भ ग्रन्थ

सोमनाथ सिग्देल
कुलचन्द्र गौतम
कोमलनाथ अधिकाारी (अनु)
गोविन्दप्रसाद भट्टराई
केशवप्रसाद उपाध्याय

साहित्य प्रदीप
राषवालङ्कार
काव्य-मीमांसा
पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
पूर्वीय काव्य सिद्धान्त

केशवप्रसाद उपाध्याय	साहित्य प्रकाश
हेमाङ्गराज अधिकारी	पूर्वीय साहित्य सिद्धान्त
डिल्लीराम तिमसिना र	
माधव भण्डारी	छन्द र अलङ्कार
गोविन्दप्रसाद दुङ्गाना	छन्दोहार
अप्यदीक्षित	कुवलयानन्द
मम्मट	काव्यप्रकाश
मोहन हिमांशु थापा	साहित्य परिचय
सोमनाथ सिग्देल	साहित्य प्रदीप
गोविन्दराज भट्टराई	पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
केशवप्रसाद उपाध्याय	पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
केशवप्रसाद उपाध्याय	मन्थन
भानुभक्त पोखरेल	सिद्धान्त र साहित्य
विद्यापति दाहाल	साहित्य विमर्श
आनन्दवर्द्धन	ध्वन्यालोक
विश्वनाथ	साहित्य दर्पण
मम्मट	काव्यप्रकाश
कुन्तक	वक्रोक्तिजीवितम्
नगेन्द्र	रस-सिद्धान्त
नगेन्द्र	भारतीय काव्यशास्त्र

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C204

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्त

पाश्चात्य समालोचना साहित्यको विकासक्रमको सर्वेक्षणत्मक अध्ययन

- एरिस्टोटलको काव्य सिद्धान्त
- मध्ययुगीन पाश्चात्य समालोचना सिद्धान्त
- स्वच्छन्दतावादी साहित्य सिद्धान्त
- साहित्य अध्ययनको कलावादी सिद्धान्त
- क्रोचेको अभिव्यञ्जनावाद
- रूपवाद र संरचनावाद
- अमोरिकेली नव आलोचना

परम्परा र व्यक्ति प्रतिभा
निवैयक्तिक सिद्धान्त,
साहित्य समालोचना परम्परामा इलियटको स्थान र मूल्य
इलियटका प्रमुख साहित्यिक मान्यता र तिनका सीमाहरू
सम्प्रेषण सिद्धान्त
मूल्य सिद्धान्त

छन्द र लय
साहित्यालोचन र सौन्दर्य शास्त्र
साहित्यालोचन परम्परामा रिचर्ड्सका सिद्धान्तहरूका प्राप्ति र सीमाहरू

सन्दर्भ ग्रन्थ

वासुदेव त्रिपाठी अभि सुवेदी गुमानसिंह चामलिङ्ग	पाश्चात्य समालोचनाको सैद्धान्तिक परम्परा (भाग 1 र 2) पाश्चात्य काव्यशास्त्र एरिस्टोटल र उनको काव्यशास्त्र मौलो
नीलाप्रसाद शर्मा र अन्य नगेन्द्र	(अनुवाद) आई ए रिचर्ड्सका साहित्यिक समालोचनाका सिद्धान्त पाश्चात्य काव्यशास्त्र अरस्तुका काव्यशास्त्र
प्रतापनारायण टन्डन नरेन्द्रदेव वर्मा आई ए रिचर्ड्स	पाश्चात्य समीक्षा की रूपरेखा आधुनिक पाश्चात्य काव्य और समीक्षा की उपादान श्रिनिपल अफ लिटरेरी क्रिटिसिज्म

पाठ्यवर्षा कोड- NEP-PG-C205

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

तुलनात्मक भारतीय साहित्य र अनुवाद

तुलनात्मक साहित्य - परिचय र अवधारणा तुलनात्मक साहित्य अध्ययनका आधार र पद्धति तुलनात्मक साहित्यको परम्परा, तुलनात्मक साहित्यको प्रयोजन र महत्त्व तुलनात्मक भारतीय साहित्यको प्रयोजन र महत्त्व साहित्य साहित्य र तुलनात्मक साहित्य	तुलनात्मक साहित्यका विकासको तुलनात्मक समीक्षा भारतीय साहित्यको अङ्गका रूपमा नेपाली साहित्यका विकासको तुलनात्मक अध्ययन भारतीय भाषाका साहित्यिक कृतिहरूसित नेपाली साहित्यिक कृतिहरूको तुलनात्मक अध्ययन (विशेष सन्दर्भमा असमेली, हिन्दी र बङ्गाली भाषाका साहित्यिक कृतिहरू)
---	---

अनुवाद विज्ञान र अनुवाद साहित्य अनुवाद साहित्यको प्रकृति र स्वरूप अनुवाद साहित्यको प्रयोजन र महत्त्व अनुवादको सङ्कट र सांस्कृतिक परिप्रेक्ष्य तुलनात्मक साहित्यमा अनुवादको भूमिका र महत्त्व

नेपाली अनुवाद साहित्यको विकासको सर्वेक्षण
नेपालीमा अनूदित साहित्य
नेपालीबाट अन्य भाषामा अनूदित साहित्य
नेपाली अनुवाद साहित्यको समीक्षा र मूल्याङ्कन

सन्दर्भ ग्रन्थ

इन्द्रनाथ चौधरी
इन्द्रविलास अधिकारी
दीनानाथ शरण
Amiya Dev
तुलनात्मक साहित्य की भूमिका
तुलनात्मक साहित्य: सङ्क्षिप्त परिचय
नेपाली और हिन्दी भक्तिकाव्यका तुलनात्मक अध्ययन
The Idea of Comparative Literature in India

Harry Levin
Henry Gifford
W.B Federic (ed.)
K. Ay appa Panikar
David Damrosch
Ground of Comparison
Comparative Literature
Comparative Literature
Spotlight on comparative literature
What is world Literature

योग्यता विकासको मूल्याङ्कनका निम्ति दोस्रो सत्रमा निम्नलिखित विषयहरू वैकल्पिक रूपमा राखेर विद्यार्थीको मूल्याङ्कन गरिने छ।

- अनुशिक्षण
- शोध पत्र लेखन र प्रस्तुति
- पुस्तक निरूपण

नेस्रो सत्र

नेस्रो सत्रका 301 र 302 पाठ्यचर्याहरू मूल विषय (core subject) हुने छन्। रहल तीनवटा पाठ्यचर्या वैकल्पिक छन् र विद्यार्थीले ती तीनवटामा दुईवटा पाठ्यचर्याको चयन गर्नु पर्नेछ।

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C301

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा - 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

नेपाली समालोचना

नेपाली साहित्यमा समालोचनाको शालनी र विकास
नेपाली समालोचनामा पूर्वीय र पाश्चात्य समालोचनाको प्रभाव
नेपाली समालोचनाका प्रमुख प्रवृत्तिहरू
नेपाली साहित्यका प्रमुख समालोचक र समालोचना
नेपाली समालोचनाका मुख्य पद्धतिहरू
प्रभावपरक समालोचना
समाजपरक समालोचना
मनोवैज्ञानिक समालोचना
रूपपरक समालोचना
ऐतिहासिक समालोचना
जीवनीमूलक समालोचना
शैली वैज्ञानिक समालोचना

पाठ्य सामग्री

रामकृष्ण शर्मा

अङ्ग्रेजी साहित्यको प्रभाव

ईश्वर बराल

टाक्सिएको नेपाली कविता
पाणिजातका कथाको शिल्प तथा संरचना

वासुदेव त्रिपाठी

नेपाली कविताको नवीनतम धारा परम्पराको सापेक्षतामा
नेपाली कविताको सन्दर्भमा लोक साहित्यको सङ्क्षिप्त चर्चा

कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान

नयाँ मूल्यान्वेषण र नयाँ भावबोधको आग्रह नयाँ कविता

गणेशलाल सुब्बा

नेपाली कविताको आधुनिक प्रवृत्ति
मुनामदन : यथार्थवादी समालोचना
नेपाली साहित्यमा भ्रमरको स्थान

कुमार प्रधान

अगमसिंह गिरीका कवितामा जातीय

राजनारायण प्रधान

बधुशिक्षा : एक अध्यायन

केशवप्रसाद उपाध्याय

पूर्वीय काव्य चिन्तनका सापेक्षतामा काव्यानन्दको अनुसन्धान

गमानसिंह चामलिङ	समको दुखान्त नाट्य चेतना युगबोध मानदण्ड रसानुभूति वा काव्यानन्द
अभि सुवेदी	आधुनिक नेपाली चित्रकला र साहित्यका केही समान प्रवृत्तिहरू आधुनिक कविता र दार्जिलिङका केही तन्नेरी कविहरू आधुनिकता, समकालीनता, उत्तर आधुनिकता
मोहनराज शर्मा	

सन्दर्भ ग्रन्थ

यदुनाथ खनाल	समालोचनाका सिद्धान्त
रामकृष्ण शर्मा	सप्त शारदीय
रामकृष्ण शर्मा	टेबल गफ : नौ बैठक
ईश्वर बराल	आख्यानको उद्भव
ईश्वर बराल	छरिएका समालोचना
ईश्वर बराल (सम्पा)	झ्यालबाट (भूमिका)
ईश्वर बराल (सम्पा)	सयपत्री (भूमिका)
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान	साक्षा समालोचना
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान	सिर्जनाको सेरोफेरो
इन्द्रबहादुर राई	उपन्यासका आधारहरू
इन्द्रबहादुर राई	अर्थहरूका पाछिल्लर
इन्द्रबहादुर राई (सम्पा)	भानुभक्तका कृति : अध्ययनहरू
इन्द्रबहादुर राई	सम्पूरक
कुमार प्रधान	अधीति केही
कुमार प्रधान	पहिलो पहर
राजनारायण प्रधान	केही कृति : केही स्मृति
गुमानसिंह चामलिङ	मौलो
गुमानसिंह चामलिङ	एरिस्टोटल र उनको काव्यशास्त्र
केशवप्रसाद-उपाध्याय	प्राथमिककालीन कवि र काव्य प्रवृत्ति
केशवप्रसाद उपाध्याय	पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
केशवप्रसाद उपाध्याय	साहित्य प्रकाश
केशवप्रसाद उपाध्याय	बालकृष्ण समको दुखान्त नाट्य चेतना
केशवप्रसाद उपाध्याय	विचार र व्याख्या
अभि सुवेदी	पाश्चात्य काव्य सिद्धान्त
अभि सुवेदी	सिर्जना र मूल्याङ्कन
अभि सुवेदी	शैली विज्ञान
मोहनराज शर्मा	कथाको विकास प्रक्रिया
मोहनराज शर्मा	नेपाली साहित्यका समालेचक र समालोचना
नरेन्द्रराज प्रसाई	यथार्थवादी नेपाली समालोचना
वनश्याम ठकाल (सम्पा)	गणेशलाल सुब्बाका साहित्यिक समालोचना र अन्य लेखहरू
मोहन पी दाहाल (सम्पा)	नेपाली समालोचना: परम्परा र प्रवृत्ति
राजेन्द्र सुवेदी	विधा विविधा
धनश्याम नेपाल	

नेपाली नाटक साहित्य र रङ्गमञ्च तथा चलचित्र अध्ययन

रूपक र यसका भेद उपभेदहरू, नाटकको परिचय र प्रकारहरू
नाट्य विधाको उद्भव र परम्परा, नाटकका संरचनात्मक घटकहरू
नेपाली नाटकको शालनी र विकासको सर्वेक्षण
प्रारम्भिक नेपाली नाटकका स्वरूप तथा विशेषता
नेपाली नाटक र रङ्गमञ्चको पृष्ठभूमि र परम्परा
नेपाली नाटकका विविध प्रवृत्ति
एकाङ्कीको स्वरूप र नेपाली एकाङ्कीको विकासक्रम
प्रयोगवादी नेपाली नाटकहरू
रङ्गमञ्चको अर्थ, परिचय, प्रविधि र प्रकार
नेपाली रङ्गमञ्चको परम्परा, विकास र यसका चरणहरू
रङ्गमञ्च कलाका विविध अङ्ग-उपाङ्गहरू
मञ्चनका दृष्टिले नेपाली नाटकको अध्ययन
चलचित्र र नाटक - सम्बन्ध र साम्य-भेद
चलचित्र निर्माणका विविध तत्व र पक्षहरू
नेपाली चलचित्र - परम्परा, प्रवृत्ति, विकास र यसका चरणहरू
नेपाली चलचित्र - स्वरूप र प्राप्ति

पाठ्य कृति	प्रह्लाद
बालकृष्ण सम	साँढे
भीमनिधि त्रिवाणी	यो प्रेम
गोपालप्राद रिमाल	भुलैभुलको यथार्थ
विजय मल्ल	यमा
मोहनराज शर्मा	अँध्यारोमा बाँच्नेहरू (सङ्ग्रह)
मनबहादुर मुखिया	टीका
मोहन पुकार	अपिषेक
नन्द हाङ्खिम	

सन्दर्भ ग्रन्थ

हृदयचन्द्रिंह प्रधान
रत्नध्वज जोशी
तारानाथ शर्मा

केही नेपाली नाटक
नेपाली नाटकको इतिहास
सम र समका कृति

विजय मल्ल
केशवप्रसाद उपाध्याय
रामलाल अधिकारी
पद्मा अर्याल
लक्ष्मीनाथ शर्मा
माधव दुङ्गेल
सुभाषचन्द्र न्यौपाने
प्रकाश सायमी
मनोहर श्याम जोशी
एस सुसान हेवाड
जिल नैलमास
जेम्स मोनाको
क्रिस्टन थप्सन र
डेभिड बार्डवेल

नाटक – एक चर्चा
बालकृष्ण समको दुखान्त नाट्य चेतना
नेपाली एकाङ्की यात्रा
मनबहादुर मुखियाका नाटक
चलचित्र सिद्धान्त, शैली र प्रविधि
चलचित्र सिद्धान्त
नेपाली नाटक र चलचित्र सिद्धान्त
चलचित्र कला र प्रविधि
पटकथा लेखन र परिचय
सिनेमा स्टुडिज – द की कन्सेप्ट्स
इन्ट्रोडक्सन टु फिल्म स्टुडिज
हाउ टु रिड ए फिल्म, मुविज मिडिया एन्ड बियोन्ड
फिल्म हिस्ट्री : एन इन्ट्रोडक्सन

विद्यार्थीले तलका मध्ये कुनै दुईवटा मात्र चयन गरी अध्ययन गर्नु पर्नेछ

पाठ्यचर्या कोड – NLEP-PG-C303

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा – 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

लोकवार्ता र नेपाली लोक साहित्य

लोकवार्ताको परिचय, स्वरूप र विशेषता
लोकवार्ता र अन्य ज्ञानानुशासनमाझको सम्बन्ध
लोकवार्ता अध्ययनको औचित्य
लोकवार्ता – अध्ययनको क्षेत्र, सीमा र विस्तार, लोकवार्ताका विविध प्रकार
लोक साहित्यको परिचय, स्वरूप र विशेषता
लोक साहित्यका विधाहरू र वर्गीकरणका आधार
लोक साहित्यका विविध विधाहरूको स्वरूप र वैशिष्ट्यको अध्ययन
लोक साहित्यको सामाजिक र सांस्कृतिक परिप्रेक्ष्य
लोक साहित्य अध्ययनको परम्परा र यसका विविध अध्ययन पद्धति

तुलनात्मक पद्धति
रूपतत्त्ववादी पद्धति
संरचनावादी पद्धति
भूगोल-ऐतिहासिक पद्धति
नेपाली लोकवार्ता, लोक संस्कृति र नेपाली लोकजीवनको परिचय
नेपाली लोकवार्ताका विविध प्रकार

नेपाली संस्कृतिका मूलभूत षट्कहरू
नेपाली लोक साहित्यका विविध भेदहरूको वैशिष्ट्य

सन्दर्भ ग्रन्थ

धर्मराज थापा र हंसपुरे सुवेदी
चूडामणि बन्धु
जीवेन्द्रदेव गिरी
तुलसी दिवस(संयोजक)
काजीमान कन्दङ्वा
एम एम गुरूङ
एम एम वाइवा
जनकलाल शर्मा
प्रेमकुमार खत्री
डी वी सिंह
डा सत्येन्द्र
कृष्णदेव उपाध्याय
जवाहरलाल हान्डु
C.M Bandhu

नेपाली लोकसाहित्यको विवेचना
नेपाली लोक साहित्य
लोक साहित्यको अवलोकन
नेपाली लोक -संस्कृति सङ्गोष्ठी
नेपाली जन साहित्य
विसिंएका संस्कृति
परम्परागत नेपाली गीत: लोक संस्कृति
हाम्रो समाज: एक अध्ययन
नेपाली समाज र संस्कृति
त्रिवेणी
लोकसाहित्य विज्ञान
लोक साहित्य की भूमिका
लोक साहित्य स्वरूप एवम् सर्वेक्षण
Aspects of Nepalese Folklore

पाठ्यचर्चा कोड - NEP-PG-C304

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

सामान्य भाषा विज्ञान

भाषा र भाषा विज्ञान - परिचय
भाषा - स्वरूप, प्रकृतिगत विशेषता, क्षेत्र
सामान्य भाषा विज्ञानका आधारभूत मान्यताहरू
भाषाको पारिवारिक वर्गीकरण र भारतीय भाषाहरू
भाषाको आकृतिमूलक वर्गीकरण
भाषिक ध्वनिको प्रकृति र उच्चारण प्रक्रिया

ध्वनिका भेद
ध्वनि, वर्ण र अक्षर, खण्डीय र खण्डित वर्ण
वर्ण विज्ञानको विकास, वर्ण विश्लेषण सिद्धान्त
रूप विज्ञानको विकास
रूप र रूपिम
रूप विश्लेषण सिद्धान्त र पद्धति

शब्द र पद
लिपिको परिचय, लिपिको उद्भव र प्रकार
लिपि र लेखिम
देवनागरी लिपि र यसका विशेषता

सन्दर्भ ग्रन्थ

चूडामणि बन्धु
बालकृष्ण पोखरेल र
वल्लभमणि दाहाल
माधवप्रसाद पोखरेल
दोनेन्द्र यादव र
श्रीधनारायण उप्रेती
माधवप्रसाद पोखरेल
भोलानाथ तिवारी
कपिलदेव द्विवेदी
आर एच रविन्स
(अनु - डा देवीदत्त शर्मा)
गुणाकर मुके
ल्योनार्द ब्लुमफिल्ड
सी एफ हेकेट
जोहन ल्योन्स
चूडामणि बन्धु
बालकृष्ण पोखरेल
बालकृष्ण पोखरेल
बालकृष्ण पोखरेल
गोपालनिधि तिवारी

भाषा विज्ञान
ध्वनि प्रक्रिया र केही ध्वनि सिद्धान्त
ध्वनि विज्ञान र नेपाली भाषाको ध्वनि परिचय
भाषा विज्ञान
नेपाली वाक्य व्याकरण
भाषा विज्ञान
भाषा विज्ञान एवं भाषा शास्त्र
सामान्य भाषिकी : एक श्रारम्भिक सर्वेक्षण
भारतीय लिपियों का विकास
ल्याङ्गवेज
ए कोर्स इन मडर्न लिङ्ग्विस्टिक्स
ल्याङ्गवेज एन्ड लिङ्ग्विस्टिक्स
नेपाली भाषाको उत्पत्ति
राष्ट्रभाषा
नेपाली निर्वचन (भाग १ र २)
नेपाली भाषा र साहित्य
नेपाली भाषाको बनोट

पाठ्यवर्षा कोड - NEP-PG-C305

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

समकालीन समालोचनाका सिद्धान्त र पद्धति

आधुनिकतावादको अवधारणा र प्रमुख प्रवृत्ति
उत्तर आधुनिकतावादको अवधारणा र प्रमुख प्रवृत्ति
आधुनिकतावाद र उत्तर आधुनिकतावादमाझ भिन्नता

आधुनिकतावाद र उत्तर आधुनिकतावादका प्राप्ति
नारीवादको स्वरूप अनि प्रवृत्ति
तैडुगिक समालोचनाका मान्यता एवं प्रवृत्ति
नारीवाद र तैडुगिक समालोचनामाझ सम्बन्ध
नारीवाद र तैडुगिक समालोचनाका प्राप्ति
परिवेश विमर्श – स्वरूप एवं प्रकार
साहित्यमा परिवेश विमर्शको स्थान एवं प्राप्ति
ग्रहण सिद्धान्त – स्वरूप एवं प्रकार
साहित्यमा ग्रहण सिद्धान्तको स्थान एवं प्राप्ति
उपनिवेश र उपनिवेशवादका मान्यता एवं स्वरूप
उत्तर उपनिवेशवादका मान्यता एवं स्वरूप
उत्तर उपनिवेशवादका मान्यता एवं स्वरूप
उपनिवेशवाद र उत्तर उपनिवेशवादमाशका भिन्नता
साहित्यमा उपनिवेशवाद र उत्तर उपनिवेशवादका प्राप्ति

सन्दर्भ

इन्द्रबहादुर राई
इन्द्रबहादुर राई
कृष्ण गौतम
संजीव उप्रेती
धनश्याम नेपाल
कृष्ण गौतम
गोविन्दराज भट्टराई
गोविन्दराज भट्टराई
पेम्पा तामाङ
मोहनराज शर्मा
Patricia Waugh
Greg Gerard

अर्थहरूका पछिल्लिर
सम्पूरक
आधुनिक आलोचना:अनेक रूप अनेक पठन
सिद्धान्तका कुरा
विधा विविधा
उत्तर आधुनिक जिज्ञासा
उत्तर आधुनिक ऐना
पश्चिमी बर्लसीका वाछिटा
आख्यानदेखि पराख्यानसम्म
समकालीन समालोचना: सिद्धान्त र प्रयोग
Literary Theory and Criticism
Eco-Criticism

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C306

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

(क)	क्षेत्र अध्ययन र विवरण प्रस्तुति	लेखन - 30	प्रस्तुति -10
(ख)	शोध पत्र लेखन	लेखन - 25	प्रस्तुति- 10

योग्यता विकासको मूल्याङ्कनका निम्ति तेश्रो सत्रमा निम्नलिखित विषयहरू वैकल्पिक रूपमा राखेर विद्यार्थीको मूल्याङ्कन गरिने छ।

- अनुशिक्षण
- सङ्गोष्ठी पत्र लेखन र प्रस्तुति
- सामूहिक चर्चा

चौथो सत्र

चौथो सत्रका पाठ्यचर्याहरू सबै वैकल्पिक हुने छन्।
विद्यार्थीले तलका मध्ये कुनै चारवटा मात्र चयन गरी अध्ययन गर्नु पर्नेछ।

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C401

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा - 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

भारतेली नेपाली गद्याख्यान (कथा र उपन्यास)

- भारतेली नेपाली कथाको पृष्ठभूमि र विकासका चरणहरू
 - भारतेली नेपाली कथाको प्रवृत्तिगत अध्ययन
 - भारतेली नेपाली कथामा लोक जीवन, लोक संस्कृतिको चित्रण
 - आधुनिक नेपाली कथाको विकासमा भारतेली कथाकारको योगदानको मूल्याङ्कन
 - भारतेली नेपाली कथाका क्षेत्रमा भएका विविध प्रयोगपरक लेखन
 - आशामेली अवधारणा, लीलालेखन र भारतेली नेपाली कथा
 - भारतेली नेपाली कथामा क्षेत्रीय तथा आज्वलिक विशेषता
 - भारतेली नेपाली कथामा प्रयुक्त भाषा
 - भारतेली नेपाली उपन्यासको पृष्ठभूमि र यसको विकासका चरणहरू
 - विषय-वस्तु र संरचना-शिल्पका दृष्टिले भारतेली नेपाली उपन्यासहरूको वर्गीकरण र विवेचना
 - भारतेली नेपाली उपन्यासका प्रवृत्ति - स्वच्छन्दतावादी, यथार्थवादी, प्रकृतवादी, अतिथार्थवादी
 - भारतेली नेपाली उपन्यासमा प्रयुक्त संवाद र भाषिक वैशिष्ट्य
 - प्रयोगपरक भारतेली नेपाली उपन्यास
 - विसङ्गतिवाद तथा अस्तित्ववादका सन्दर्भमा भारतेली नेपाली उपन्यास
 - भारतेली नेपाली उपन्यासमा ऐतिहासिक सन्दर्भ र राजनैतिक परिप्रेक्ष्य
1. भारतेली नेपाली उपन्यासमा युद्धको सन्दर्भ
नारीवादका प्रसङ्गमा भारतेली नेपाली उपन्यासको अध्ययन

पाठ्य कृति	कथा नवरत्न
रूपनारायण सिंह	फ्रन्टियर
शिवकुमार राई	खहरे
इन्द्रबहादुर राई	विपना कतिपय कथास्था
हरिप्रसाद गोरखा राई	कठपुतलीको मन
हायमनदास राई किरात	यहाँ बदनाम हुन्छ चौकीदार

अर्जुन निरौला
सानु लामा

पूर्ण राई
गुप्त प्रधान
शार्दु छेत्री
प्रदीप गुरिड

आँधी-बेहरी
साँझ साँगसँगै
कथा सम्पद्
मृगतृष्णा
फूल झरेको पत्रदल
मान्छे मान्छेको बस्तीभित्र
चक्रव्यूह
बिरिमफूल

रूपनारायण सिंह
लैनसिंह बाङ्देल
इन्द्रबहादुर राई
विक्रमवीर थापा
मत्स्येन्द्र प्रधान
असीत राई
भीम दाहाल
समीरण प्रियदर्शी

भ्रमर
लङ्गडाको साथी
आज रमिता छ
टिस्टादेखि सतलजसम्म
नीलकण्ठ
नयाँ क्षितिजको खोज
अभीष्टको खोज
बलिवेदी

सन्दर्भ ग्रन्थ

दयाराम श्रेष्ठ (सम्पा.)
रामलाल अधिकारी(सम्पा)
लक्ष्मीदेवी सुन्दास र अरू (सम्पा)
राजनारायण प्रधान (सम्पा)
इन्द्रबहादुर राई
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान
मोहन पी दाहाल
मोहन मी दाहाल
छविलाल उपाध्याय
घनश्याम नेपाल
प्रतापचन्द्र प्रधान
राजेन्द्र सुवेदी
ऋषिराज बराल
कृष्णहरि बराल र जेठ एटम
लक्ष्मीप्रसाद पराजुली
अविनाश श्रेष्ठ (सम्पा)

भारतीय नेपाली कथा
नेपाली कथा यात्रा
सम्मेलन कथा सङ्ग्रह
दार्जिलिङका कथा र कथाकार (खण्ड एक र दुई)
नेपाली उपन्यासका आधारहरू
नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार
आधुनिक नेपाली उपन्यास
दार्जिलिङका नेपाली उपन्यास - प्रवृत्ति र परम्परा
लीलबहादुर छेत्री र उनको ब्रह्मपुत्रका छेउछाउ
आख्यानका कुरा
नेपाली उपन्यास: परम्परा र पृष्ठभूमि
नेपाली उपन्यास परम्परा र प्रवृत्ति
उपन्यासको सौन्दर्यशास्त्र
उपन्यास-सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास
नेपाली कथा साहित्यमा उत्तर पूर्वीय भारतको योगदान
आधुनिक भारतीय नेपाली कथा

भारतेली नेपाली कविता

भारतेली नेपाली कविताको पृष्ठभूमि अनि ऐतिहासिक र सांस्कृतिक पृष्ठभूमि
भारतेली नेपाली कविताका चरणगत प्रवृत्तिहरू
सवाई तथा लहरी काव्य-कृतिहरूको विशेष अध्ययन र मूल्याङ्कन
भारतेली नेपाली कविताका संरचना र शैली
भारतेली नेपाली कवितामा नैतिक मूल्य र सुधारवादी प्रवृत्ति
स्वच्छन्दतावाद र भारतेली नेपाली कविता
भारतेली नेपाली कवितामा पाइने जातीय अस्मिताको स्वर
देशप्रेम र मानवतावादी दृष्टिका आलोकमा भारतेली नेपाली कविता
भारतेली नेपाली कवितामा समाजवादी यथार्थवाद
लोक-सांस्कृतिक सन्दर्भ र भारतेली नेपाली कविता
तेस्रो आयामेली मान्यता तथा भारतेली नेपाली कवितामा त्यसको प्रयोग र प्रभाव
भारतेली नेपाली कवितामा प्रयोगवादी वैशिष्ट्य
पर्यावरण चेतना र भारतेली नेपाली कविता
भारतेली नेपाली कवितामा प्रतीक, बिम्ब र मिथकको प्रयोग
क्षेत्रीय सन्दर्भ, राष्ट्रिय मूलधारा र वैश्वीकरणका सन्दर्भमा भारतेली नेपाली कविता

पाठ्य कृति
ज्ञानदिलदास
पारसमणि प्रधान
वीरन्द्र
तुलसी अपतन
अगमसिंह तामाङ
हरिभक्त कटुवाल
अगमसिंह गिरी
पुष्पलाल उपाध्याय
ओकिउयामा ग्वाइन
लकडीदेवी सुन्दास
प्रेम सेर्पा विरोकी

उदय लहरी
टुड्ना भजन
जपमाला
मेघमाला
नहेर आज मलाई
राष्ट्रिय पथिक
यो जिन्दगी खे के जिन्दगी
जलेको प्रतिबिम्ब : रोएको प्रतिध्वनि
उषा-मञ्जरी
उपलब्धि
हामी खेल्ने चउर
इतिहास

खड्गसिंह राई काँडा
गिर्मा सेर्पा
जस योज्जन प्यासी
नरदेन रुम्बा
जीवन थिङ
नव सापकोटा
विकास गोतामे
भविलाल लामिछाने
मोहन ठकुरी
मनप्रसाद सुब्बा
नेशचन्द्र खाती
नोजाङ स्याङदेन
पदम क्षेत्री

मेरो गाउँ : ऐनापारि
पेन्तोड डाँडा पुगेपछि
हात थाप्यै हिँडिरहेछु
केही क्षण उसको सम्झनामा
वल्लभ दाइ! म तपाईंभन्दा धेरै अभागी छु
युक्सिप्टस : आउँदो पिँढीलाई आशीर्वाद
आज फेरि छोरसित
नदा एक स्थिति
निःशब्द
आवाजका बाजहरू
परेली परेलीमा भिजेर
शून्यको घाउ
शकुन्तला

सन्दर्भ ग्रन्थ

ताना सर्मा
ने रा प्र प्र
राजनारायण प्रधान
हंसपुरे सुवेदी
सुकुमार सेन(अतु. इन्द्र सुन्दास)
घटराज भट्टराई
बलदेव उपाध्याय
नगेन्द्र
रामचन्द्र सुक्ल
Prof. S.K Ghosh (ed)

पश्चिमका केही महान् साहित्यकार
विश्व साहित्यको रूप-रेखा
विश्वका महान् साहित्यकारहरू
संस्कृत वाङ्मय: संक्षिप्त अध्ययन
बङ्गला साहित्यको इतिहास
संस्कृतका केही साहित्यकारहरू
संस्कृत साहित्य का इतिहास
हिन्दी साहित्य का इतिहास
हिन्दी साहित्य का इतिहास
An Integrated History of Indian Literature

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C403

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

विश्व साहित्यको सर्वेक्षण

पाठ्य विषय

विश्व साहित्यका निर्माताहरूका साहित्यिक व्यक्तित्व र कृतित्वको परिचयात्मक अध्ययन
बाल्मीकि, व्यास, भास, कालिदास, भारवि, माघ, शूद्रक, वाणभट्ट, भवभूति, भर्तृहरि, कबीरदास, सूरदास, तुलसीदास,
भारतेन्दु हरिश्चन्द्र, मैथिलीशरण गुप्त, प्रेमचन्द, पन्त-प्रसाद-निराला, अज्ञेय, माइकल मधुसुदन दत्त, बङ्किमचन्द्र
चट्टोपाध्याय, शरच्चन्द्र चट्टोपाध्याय, रवीन्द्रनाथ ठाकुर, काजी नजरुल इस्लाम, अमिर खुसरो, उमर खैय्याम, होमर,

सेक्सपियर, वर्डस्वर्थ, सेली, कलरिज, बर्नार्ड सा, वाल्ट ह्विटम्यान, वाल्जाक, मोपासाँ, फ्योदोर दोस्तोएव्स्की, आन्तोन चेखव, लियो टल्सटय, हेनरिक इब्सेन, म्याक्सिम गोर्की, लु स्युन, बासो, यासुनारी कावावाता, स्यामुअल बेकेट, बर्तोल्त ब्रेख्त, लुइगी पिरान्डेलो।

पाठ्यचर्या कोड – NEP-PG-C404

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

भाषा अध्ययनका सिद्धान्त र पद्धति

भाषा अध्ययनको भारतीय परम्पराको सर्वेक्षण
वैदिक परम्परा
यास्क, निरुक्त र निघण्टु
पाणिनी र अष्टाध्यायी
प्राकृत र अपभ्रंश भाषाको व्याकरण परम्परा
आधुनिक भाषा चिन्तनमा पाणिनीय परम्पराको प्रभाव
भाषा अध्ययनको पाश्चात्य परम्पराको सर्वेक्षण
ऐतिहासिक तुलनात्मक भाषा विज्ञान
वर्णनात्मक एवं संरचनात्मक भाषा विज्ञान
समाज भाषा विज्ञान
भाषा विज्ञानका सम्प्रदायहरू
जेनेभा सम्प्रदाय
प्राग सम्प्रदाय
अमेरिकेली सम्प्रदाय
लन्दन सम्प्रदाय

पाठ्यचर्या कोड – NEP-PG-C405

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

भारतेली नेपाली प्रबन्ध काव्य

प्रबन्ध काव्यको परिचय, स्वरूप र संरचना
महाकाव्यसम्बन्धी पूर्वीय र पाश्चात्य अभिलक्षण र मान्यताहरू
नेपाली महाकाव्यको परिचयात्मक अध्ययन
खण्डकाव्यको परिचय र स्वरूप
नेपाली खण्डकाव्यको परिचयात्मक अध्ययन
नेपाली खण्डकाव्यका विविध प्रकार र प्रवृत्ति
आधुनिक महाकाव्यको स्वरूप विवेचन

पाठ्य सामग्री

मोहन दुखुन

तुलसी कश्यप

विद्यापति दाहाल

छविलाल उपाध्याय

नरेन्द्रप्रसाद कुमाई

अगमसिंह गिरी

बलबहादुर सारु मगर

र अन्य

डाकमान राई

नन्द हाङ्खिम

युद्धवीर राणा

मन्दाकिनी

कर्मायण

जन्मभूमि

आमा

मन्थन

उषाहरण

महाकवि देवकोटा

रोदन

याद

युद्ध र योद्धा

आनन्दलहरी (आठ भाग सम्पूर्ण)

दार्जिलिङको पैहोको सवाई

चियाबारी

चिहान नपाएका तक्माहरू

कृति र कृतिकारबारे विशेष अध्ययनअन्तर्गत तलका मध्ये कुनै एउटा समूहको अध्ययन

पाठ्यचर्या कौड – NEP-PG-C406

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन – 25

कृति र कृतिकार : विशेष अध्ययन

नेपाली साहित्यका अमर साहित्यकार र तिनका कृतिबारे विशेष अध्ययन

कृतिकारको जीवन र दर्शन

तिनका कृतिमा निहित सामाजिक, सांस्कृतिक, मानवीय मूल्य अनि सार्वजनीनता

कृतिकारका विशेष विशेष योगदान

रचनाहरूको संरचना र शैलीमा पाइने विशेषता

कृतिकारहरू
भानुभक्त आचार्य
ज्ञानदिलदास
मोतीराम भट्ट

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C407

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

कृति र कृतिकार : विशेष अध्ययन

नेपाली साहित्यका अमर साहित्यकार र तिनका कृतिबारे विशेष अध्ययन
कृतिकारको जीवन र दर्शन
तिनका कृतिमा निहित सामाजिक, सांस्कृतिक, मानवीय मूल्य अनि सार्वजनीनता
कृतिकारका विशेष विशेष योगदान
रचनाहरूको संरचना र शैलीमा पाइने विशेषता

कृतिकारहरू
लेखनाथ पौड्याल
बालकृष्ण सम
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C408

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

कृति र कृतिकार : विशेष अध्ययन

नेपाली साहित्यका अमर साहित्यकार र तिनका कृतिबारे विशेष अध्ययन
कृतिकारको जीवन र दर्शन
तिनका कृतिमा निहित सामाजिक, सांस्कृतिक, मानवीय मूल्य अनि सार्वजनीनता
कृतिकारका विशेष विशेष योगदान
रचनाहरूको संरचना र शैलीमा पाइने विशेषता

कृतिकारहरू
पारसमणि प्रधान
धरणीधर कोइराला
महानन्द सापकोटा

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C409

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

कृति र कृतिकार : विशेष अध्ययन

नेपाली साहित्यका अमर साहित्यकार र तिनका कृतिबारे विशेष अध्ययन
कृतिकारको जीवन र दर्शन
तिनका कृतिमा निहित सामाजिक, सांस्कृतिक, मानवीय मूल्य अनि सार्वजनीनता
कृतिकारका विशेष विशेष योगदान
रचनाहरूको संरचना र शैलीमा पाइने विशेषता
कृतिकारहरू
अगमसिंह गिरी
हरिभक्त कटुवाल
भूपी शेरचन

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C410

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

कृति र कृतिकार : विशेष अध्ययन

नेपाली साहित्यका अमर साहित्यकार र तिनका कृतिबारे विशेष अध्ययन
कृतिकारको जीवन र दर्शन
तिनका कृतिमा निहित सामाजिक, सांस्कृतिक, मानवीय मूल्य अनि सार्वजनीनता
कृतिकारका विशेष विशेष योगदान
रचनाहरूको संरचना र शैलीमा पाइने विशेषता

कृतिकारहरू
कुमार प्रधान
राजनारायण प्रधान
गुमानसिंह चामलिट

पाठ्यचर्या कोड - NEP-PG-C411

पूर्णाङ्क 10 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा - 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

कृति र कृतिकार : विशेष अध्ययन

नेपाली साहित्यका अमर साहित्यकार र तिनका कृतिबारे विशेष अध्ययन
कृतिकारको जीवन र दर्शन
तिनका कृतिमा निहित सामाजिक, सांस्कृतिक, मानवीय मूल्य अनि सार्वजनीनता.
कृतिकारका विशेष विशेष योगदान
रचनाहरूको संरचना र शैलीमा पाइने विशेषता

कृतिकारहरू
पारिजात
देवकुमारी थापा
राधिका राया

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
शोधप्रबन्ध लेखन - 75
मौखिक परीक्षा - 25

पाठ्यचर्या कोड NEP-PG-C412

लघु शोधप्रबन्ध

योग्यता विकासको मूल्याङ्कनका निम्ति पहिलो सत्रमा निम्नलिखित विषयहरू वैकल्पिक
रूपमा राखेर विद्यार्थीको मूल्याङ्कन गरिने छ।

- मौखिक परीक्षा
- सङ्गोष्ठी पत्र लेखन र प्रस्तुति
- सामूहिक चर्चा

उत्तरबङ्ग विश्वविद्यालय

ENLIGHTENMENT TO PERFECTION

नेपाली विभाग

स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम

पहिलो सत्र

पाठ्यचर्या १०१

सामान्य भाषाविज्ञान

५०

पाठ्य विषय

- भाषा – स्वरूप, प्रकृतिगत विशेषता, क्षेत्र, माध्यम र भेद।
- सामान्य भाषाविज्ञानका आधारभूत मान्यता, द्विचरविरोधको अवधारणा।
- भाषाविज्ञानका प्रमुख विभाग –
 - ध्वनिविज्ञान – भाषिक ध्वनिको प्रकृति, ध्वनि उच्चारण प्रक्रिया, ध्वनिका भेद।
 - वर्णविज्ञान – ध्वनि, वर्ण र अक्षरमा भेद, खण्डीय र खण्डेतर वर्ण, वर्णविज्ञानको विकास, वर्णविश्लेषण सिद्धान्त र प्रक्रिया।
 - रूपविज्ञान – रूपविज्ञानको विकास, रूप-विश्लेषण सिद्धान्त र पद्धति, शब्द र पद निर्माण।
- लिपिविज्ञान – लिपि, लिपि र भाषा, लिपि र लेखिम, लिपिको उद्भव, लिपिका प्रकार, देवनागरी लिपि र यसका विशेषता।

सन्दर्भ ग्रन्थ

■ चूडामणि बन्धु	भाषाविज्ञान
■ बालकृष्ण पोखरेल र वल्लभमणि दाहाल	ध्वनि प्रक्रिया र केही ध्वनि सिद्धान्त
■ माधवप्रसाद पोखरेल	ध्वनिविज्ञान र नेपाली भाषाको ध्वनि परिचय
■ योगेन्द्र यादव र भीष्म नारायण उप्रेती	भाषाविज्ञान
■ माधवप्रसाद पोखरेल	नेपाली वाक्य-व्याकरण
■ भोलानाथ तिवारी	भाषाविज्ञान
■ कपिलदेव द्विवेदी	भाषाविज्ञान एवं भाषाशास्त्र
■ आर एच रबिन्स (अनु डा-देवीदत्त शर्मा)	सामान्य भाषिकी : एक प्रारम्भिक सर्वेक्षण

■ गुणाकर मुळे	भारतीय लिपियों का विकास
■ ल्योनार्द ब्लुमफिल्ड	ल्याङ्ग्वेज
■ सी एफ हकेट	ए कोर्स इन मडर्न लिङ्ग्विस्टिक्स
■ जोहन ल्योन्स	ल्याङ्ग्वेज एन्ड लिङ्ग्विस्टिक्स

पाठ्यचर्या १०२

नेपाली कविता साहित्य (तेस्रो आयामअघि)

५०

पाठ्य विषय

- कविताको अर्थ, परिभाषा, तत्त्व, संरचनात्मक स्वरूप।
- पद्य कविता र गद्य कविता।
- कवितामा छन्द र लयको स्थिति एवम् उपयोगिता।
- काव्यका भेद र उपभेद।
- नेपाली कविताको सामाजिक, सांस्कृतिक र ऐतिहासिक पृष्ठभूमि, थालनी र विकासक्रम।

पाठ्य कृतिहरू

➤ वसन्त शर्मा	कृष्णचरित्र
➤ ज्ञानदिलदास	डुङ्गा भजन
➤ भानुभक्त आचार्य	रामायण
➤ मोतीराम भट्ट	मोतीराम भट्टका गजलहरू
➤ लेखनाथ पौड्याल	तरुण तपसी
➤ बालकृष्ण सम	बहुलाहाले म पनि द्यौता मान्छु
➤ लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा	शाकुन्तल
➤ गोपालप्रसाद रिमाल	सपनामा दन्त्यकथा

सन्दर्भ ग्रन्थ

■ गोपालप्रसाद रिमाल	आमाको सपना
■ बालुराम आचार्य	पुराना कवि र कविता
■ दयाराम श्रेष्ठ	नेपाली साहित्यका केही पृष्ठ
■ दयाराम श्रेष्ठ	रामकथा परम्परा र भानुभक्तिय रामायण
■ अभि सुवेदी	सिर्जना र मूल्याङ्कन
■ केशवप्रसाद उपाध्याय	प्राथमिककालीन कवि र काव्य प्रवृत्ति
■ केशवप्रसाद उपाध्याय	तरुण तपसीको पुनर्मूल्याङ्कन

■ केशवप्रसाद उपाध्याय	रिमाल : व्यक्ति र कृति
■ राममणि रिसाल	नेपाली काव्य र कवि
■ सूर्यविक्रम ज्ञवाली र अन्य (सम्पा)	भानुभक्त स्मारक ग्रन्थ
■ इन्द्रबहादुर राई (सम्पा)	भानुभक्तका कृति : अध्ययनहरू
■ वासुदेव त्रिपाठी	नेपाली कविताको सिंहावलोकन
■ वासुदेव त्रिपाठी	लेखनाथ पौड्यालका कवित्वको विश्लेषण र मूल्याङ्कन
■ रमेश श्रेष्ठ	नेपाली कविताका प्रवृत्ति
■ गणेशबहादुर प्रसाईँ	सुवानन्ददासदेखि राजीवलोचनसम्म
■ गणेशबहादुर प्रसाईँ	नेपाली कवितामा स्वच्छन्दतावादी काव्यधारा
■ ईश्वर बराल	सुवानन्ददासदेखि शम्भुप्रसादसम्म
■ ईश्वर बराल	देवकोटा र उनका महाकाव्य
■ भैरव अर्याल	नेपाली कवितामा प्रकृति
■ कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान (सम्पा)	साझा समालोचना
■ कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान	सिर्जनाको सेरोफेरो
■ कपल दीक्षित (सम्पा)	सुदुर्गल
■ कुमारबहादुर जोशी	महाकवि देवकोटा र उनका महाकाव्य
■ कुमारबहादुर जोशी	देवकोटाका कवितामा प्रकृति
■ कुमारबहादुर जोशी	देवकोटाका कविता यात्राको विश्लेषण र मूल्याङ्कन
■ कुमारबहादुर जोशी	देवकोटाका प्रमुख कविता कृतिको कालक्रमिक विवेचना
■ अविनाश श्रेष्ठ र अन्य (सम्पा)	हरिभक्त केटुवाल स्मृति ग्रन्थ
■ ताना सर्मा	सम र समका कृति
■ ब्रतराज आचार्य	आदिकवि भानुभक्त
■ महादेव अवस्थी	नेपाली खण्डकाव्य
■ जनकलाल शर्मा	जोसमनी सन्त साहित्य परम्परा

पाठ्यचर्या १०३ साहित्येतिहासशास्त्र र नेपाली साहित्यको इतिहास (लेखनाथअधि) ५०

पाठ्य विषय

- साहित्येतिहासको अर्थ र परिभाषा।
- इतिहास र साहित्येतिहासमा भेद-साम्य।
- साहित्येतिहासको स्वरूप एवम् संरचना।
- साहित्येतिहास अध्ययनका सिद्धान्त र पद्धतिहरू।

- साहित्येतिहासको काल विभाजनका आधार, प्रयोजन, औचित्य र सीमा।
- नेपाली साहित्यको उद्भवको समाज-भाषिक एवम् सांस्कृतिक पृष्ठभूमि।
- नेपाली साहित्यका प्राथमिक काल र माध्यमिक काल।
- नेपाली साहित्येतिहास लेखन-परम्पराको समीक्षात्मक अध्ययन।

सन्दर्भ ग्रन्थ

▪ यशराज सत्याल	नेपाली साहित्यको भूमिका
▪ तारानाथ शर्मा	नेपाली साहित्यको इतिहास
▪ बालचन्द्र शर्मा	नेपाली साहित्यको इतिहास
▪ बालकृष्ण पोखरेल	नेपाली भाषा र साहित्य
▪ ठाकुरप्रसाद पराजुली	नेपाली साहित्यको परिक्रमा
▪ दयाराम श्रेष्ठ सम्भव	प्रारम्भिक कालको नेपाली साहित्य : इतिहास र परम्परा
▪ शरच्चन्द्र शर्मा भट्टराई	नेपाली साहित्यको इतिहास (माध्यमिक काल)
▪ घनश्याम नेपाल	नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास
▪ दयाराम श्रेष्ठ सम्भव	साहित्येतिहास : सिद्धान्त र सन्दर्भ
▪ केशवप्रसाद उपाध्याय	विचार र व्याख्या
▪ सुमन राजे	साहित्येतिहास : स्वरूप र संरचना
▪ चूडामणि बन्धु	नेपाली साहित्यको इतिहास
▪ दीनानाथ शरण	नेपाली साहित्य का इतिहास
▪ Abhi Subedi	Nepali Literature : Background and History
▪ Kumar Pradhan	A History of Nepali Literature

पाठ्यचर्या १०४

नेपाली कथा (तेस्रो आयामअघि)

५०

पाठ्य विषय

- कथा - परिभाषा, स्वरूप र तत्व।
- कथा विधाको उद्भव र विकास।
- नेपाली कथाको पृष्ठभूमि, थालनी र विकासक्रमको परिचयात्मक अध्ययन।

पाठ्य कृतिहरू

- > गुरुप्रसाद मैनाली नासो
- परालको आगो
- > रूपनारायण सिंह बितेका कुरा

➤ विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला	धनमतीको सिनेमा स्वप्न दोषी चस्मा मधेसतिर
➤ हायमनदास राई किरात	भेटेपछि एकछिनको भुल
➤ शिवकुमार राई	माछाको मोल छाता
➤ इन्द्रबहादुर राई	रातभरि हुरी चल्यो छुट्टै यह्यो
➤ भवानी भिक्षु	मैयाँसाहेब माउजङ बाबुसाहेबको कोट
➤ हरिप्रसाद गोर्खा राई	मेरो एउटा नागा हुकी ब्याङ्क पासबुक
➤ इन्द्र सुन्दास	गाडीमान मधु
➤ देवकुमारी थापा	रहर तिर्खा
➤ परशुराम रोका	मृत्युकै मुखेन्जी मेरो पुरानो स्कुल
➤ गोविन्द गोठाले	भाँडो खेल

सन्दर्भ ग्रन्थ

▪ गुरुप्रसाद मैनाली	नासो
▪ रूपनारायण सिंह	कथा खरलन
▪ शिवकुमार राई	फ्रन्टियर खहरे
▪ इन्द्रबहादुर राई	विपना कतिपय
▪ हायमनदास राई	आँधी-बेहरी
▪ विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला	दोषी चस्मा
▪ हरिप्रसाद गोर्खा राई	यहाँ बदनाम हुन्छ
▪ परशुराम रोका	पञ्चामृत
▪ भवानी भिक्षु	मैयाँसाहेब
▪ गोविन्द गोठाले	कथै कथा प्रेम र मृत्यु
▪ ईश्वर बराल	झ्यालबाट

■ ईश्वर बराल	आख्यानको उद्भव
■ रत्नध्वज जोशी	नेपाली कथाको कथा
■ मोहनराज शर्मा	कथाको विकास प्रक्रिया
■ वासुदेव त्रिपाठी	विचरण
■ शरच्चन्द्र शर्मा भट्टराई	माध्यमिककालीन नेपाली गद्याख्यान
■ हरिप्रसाद शर्मा	कथाको सिद्धान्त र नेपाली कथा
■ दयाराम श्रेष्ठ सम्भव	पच्चीस वर्षका नेपाली कथा
■ घनश्याम नेपाल	आख्यानका कुरा
■ अविनाश श्रेष्ठ (सम्पा)	आधुनिक भारतीय नेपाली कथा
■ रामलाल अधिकारी (सम्पा)	नेपाली कथा यात्रा

पाठ्यचर्या १०५

नेपाली निबन्ध साहित्य

५०

पाठ्य विषय

- निबन्धको अर्थ, परिभाषा र निबन्धका तत्त्वहरू।
- निबन्धको संचनात्मक स्वरूपा
- निबन्धको उद्देश्य तथा विकास।
- नेपाली निबन्धको थालनी, विकास, स्वरूप, शैली र प्रवृत्ति।

पाठ्य कृतिहरू

➤ पृथ्वीनारायण	दिव्योपदेश
➤ शम्भुप्रसाद ढुङ्गेल	महेन्द्रमल्ली
➤ गङ्गाप्रसाद प्रधान	स्कुल जीवन
➤ लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा	कल्पना
	नेपाली साहित्यको इतिहासमा सर्वश्रेष्ठ पुरुष
	बेलामा
	साँढे
➤ पारसमणि प्रधान	नेपाली साहित्यमा उखानको स्थान
➤ हृदयचन्द्रसिंह प्रधान	सोझा
➤ शङ्कर लामिछाने	एब्सट्र याक्ट चिन्तन प्याज
	देउताको काम
➤ आच्छा राई रसिक	पतलुङ
➤ भैरव अर्याल	साँढे

- केशवराज पिंडाली खे खे
- राजनारायण प्रधान एउटा आइतबार यसरी बित्यो
- ताना सर्मा प्यारिसकी पोक्ची
- रामलाल अधिकारी दौरा-सुखाल
- सानुभाइ शर्मा जिब्राको दोष

सन्दर्भ ग्रन्थ

- ईश्वर बराल (सम्पा) सयपत्री
- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा लक्ष्मी निबन्ध सङ्ग्रह
- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा दाडिमको रखनेर
- हृदयचन्द्रसिंह प्रधान तीस रुपियाँ नोट
- शङ्कर लामिछाने एब्स्ट्र. थाकट चिन्तन प्याज
- केशवराज पिंडाली खे खे
- भैरव अर्याल गलबन्दी
- ताना सर्मा बेलायततिर बरालिँदा
- रामलाल अधिकारी (सम्पा) रसिक रचनावली
- रामलाल अधिकारी अलौटा र ठेटा
- रामलाल अधिकारी (सम्पा) नेपाली निबन्ध यात्रा
- राजनारायण प्रधान एउटा आइतबार यसरी बित्यो
- सानुभाइ शर्मा अवकाशको क्षण
- भैरव अर्याल (सम्पा) साझा निबन्ध
- वासुदेव त्रिपाठी विचरण
- मोदनाथ प्रशिक्षित वैचारिक विकासका सन्दर्भमा लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
- इन्द्रबहादुर राई टिपेका टिप्पणीहरू
- भुवानी धिमिरे (सम्पा) भानु (देवकोटा विशेषाङ्क)
- घनश्याम नेपाल (सम्पा) निबन्ध-नन्दन
- दुर्गाप्रसाद अर्याल निबन्धकार देवकोटाका दार्शनिक चिन्तन
- सलोन कार्यक पादरी गङ्गाप्रसाद प्रधानको जीवन बखान
- सलोन कार्यक गङ्गाप्रसाद प्रधानका उपलब्ध रचनावली
- नरबहादुर दाहाल र अजम्बरी गङ्गाप्साद प्रधान : स्रष्टाहरूका दृष्टिमा एडोन रोगोग (सम्पा)

पार्य विषय

- नाटक र रूपक - अर्थ, परिभाषा, स्वरूप र तत्त्व।
- नाट्य र काव्य।
- रूपकका भेदोपभेदहरूको परिचय।
- नाट्य विधाको उद्भव र विकास।
- नाटकका उपभेद र तिनका विशेषता।
- नेपाली रङ्गमञ्चको परम्परा।
- नेपाली नाटकको पृष्ठभूमि, स्वरूप, शैली, विकास प्रक्रिया, प्रयोगधार, प्रवृत्ति र विशेषताहरूको अध्ययन।

पार्य कृतिहरू

➤ बालकृष्ण सम	प्रह्लाद
➤ भीमनिधि तिवारी	संढि
➤ गोपालप्रसाद रिमा	मसान
➤ विजय मल्ल	जिउँदो लास
➤ मोहनराज शर्मा	यमा
➤ मनबहादुर मुखिया	अँध्यारोमा बाँचेहरू
➤ मोहन पुकार	-टीका
➤ नन्द हाङ्खिम	अभिषेक

सन्दर्भ ग्रन्थ

- हृदयचन्द्रसिंह प्रधान
- रत्नध्वज जोशी
- तारानाथ शर्मा
- विजय मल्ल
- केशवप्रसाद उपाध्याय
- केशवप्रसाद उपाध्याय
- रामलाल अधिकारी
- पद्मा अर्याल
- केही नेपाली नाटक
- नेपाली नाटकको इतिहास
- सम र समका कृति
- नाटक - एक चर्चा
- बालकृष्ण समको दुखान्त नाट्य चेतना
- नाटक र रङ्गमञ्च
- नेपाली एकाङ्की यात्रा
- मनबहादुर मुखियाका नाटक

क्रमिक मूल्याङ्कन

- (क) अनुशिक्षण
- (ख) सङ्गोष्ठी
- (ग) सामूहिक परिचर्चा

१००

५०

२५

२५

उत्तरबङ्ग विश्वविद्यालय

ENLIGHTENMENT TO PERFECTION

नेपाली विभाग

स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम

दोस्रो सत्र

पाठ्यचर्या २०१

विश्व साहित्यको सर्वेक्षण

५०

पाठ्य विषय

- निम्नलिखित साहित्यकारहरूका साहित्यिक व्यक्तित्व र कृतित्वको परिचयगतक अध्ययन।

➤ बालमीकि, व्यास, भास, कालिदास, भारवि, माघ, शूद्रक, वाणभट्ट, भवभूति, भर्तृहरि, कबीरदास, सूरदास, तुलसीदास, भारतेन्दु हरिश्चन्द्र, मैथिलीशरण गुप्त, प्रेमचन्द, फत्त-प्रसाद-निराला, अज्ञेय, माइकल मधुसूदन दत्त, बङ्किमचन्द्र चट्टोपाध्याय, शारच्चन्द्र चट्टोपाध्याय, रवीन्द्रनाथ ठाकुर, काली नजरत इस्लाम, अमिर खुसरो, उमर खैय्याम, होमर, सेक्सपियर, वर्ड्सवर्थ, सेली, कलरिज, बर्नार्ड सा, वाल्ट व्हिटम्यान, बाल्जाक, मोपसाँ, फ्योदोर दस्तोएव्स्की, आन्तोन चेखव, रियो टल्सटय, हेनरिक इब्सेन, म्याक्सिम गोर्की, लु स्तुन, वासो, यासुनारी, कानाबाता, स्यामुअल बेकेट, बर्टोल्लो ब्रेक, लुइगी पिरान्डेलो।

सन्दर्भ ग्रन्थ

■ ताना समर्प	पश्चिमका केही महान् साहित्यकार
■ नेर प्र प्र	विश्व साहित्यको रूप-रेखा
■ राजनारायण प्रधान	विश्वका महान् साहित्यकारहरू
■ हंसपुरे सुवंदी	संस्कृत वाङ्मय : साक्षि अभ्ययन
■ सुकुमार सेन	बङ्गला साहित्यको इतिहास
(अनु इन्द्र सुन्दास)	संस्कृतका केही साहित्यकारहरू
■ यटराज भट्टराई	संस्कृत साहित्य का इतिहास
■ बलदेव उपाध्याय	हिन्दी साहित्य का इतिहास
■ नगोत्र	हिन्दी साहित्य का इतिहास
■ रामचन्द्र शुक्ल	हिन्दी साहित्य का इतिहास
■ Prof. S. K. Ghosh (Ed.)	An Integrated History of Indian Literature

पाठ्य विषय

- उपन्यासको परिभाषा, स्वरूप र तत्त्वा
- उपन्यास विधाको उद्भव र विकास।
- नेपाली उपन्यासको पृष्ठभूमि, थालनी र विकासक्रमको परिचायक अध्ययन।

पाठ्य कृतिहरू

➤ विजय मल्ल	अनुराधा
➤ इन्द्रबहादुर राई	आज रमिता छ
➤ पारिजात	शिरीषको फूल
➤ ध्रुवचन्द्र गौतम	अलिखित
➤ विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला	सुनिमा
➤ लीलबहादुर क्षेत्री	ब्रह्मपुत्रका छेउछाउ
➤ भीम दाहाल	द्रोह

सन्दर्भ ग्रन्थ

■ इन्द्रबहादुर राई	नेपाली उपन्यासका आधारहरू
■ कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान	नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार
■ राजेन्द्र सुवेदी	नेपाली उपन्यास परम्परा र प्रवृत्ति
■ राजेन्द्र सुवेदी	सृजन विधाका परिधिमा पारिजात विचरण
■ वासुदेव त्रिपाठी	आधुनिक नेपाली उपन्यास
■ मोहन पी दाहाल	दार्जिलिङका नेपाली उपन्यास परम्परा र प्रवृत्ति
■ मोहन पी दाहाल	उपन्यासको सैन्दर्यशास्त्र
■ ऋषिराज बराल	मनोविश्लेषणात्मक समालोचना (उपन्यास खण्ड)
■ मुरारीप्रसाद रेग्मी	उपन्यास सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास
■ कृष्णहरि बराल र नेत्र एटम	नेपाली उपन्यास : परम्परा र प्रवृत्ति
■ प्रतापचन्द्र प्रधान	आख्यानका कुरा
■ घनश्याम नेपाल	उपन्यास सिद्धान्त र विजय मल्लको उपन्यासकारिता
■ रमा सिवाकोटी	उपन्यास-सिद्धान्त और संरचना
■ रवीन्द्रकुमार जैन	उपन्यास शिल्प और प्रवृत्तियाँ
■ सुरेश सिन्हा	दि क्रयापट अक् फिक्सन
■ पर्सा लुबोक	दि थिअरी अक् द नोवेल
■ जर्ज लुकाच	

- राफ फक्स
- जर्ज वाटसन

नोबेल एन्ड द पिपल

दि स्टोरी अवं द नोबेल

पाठ्यचर्या २०३

नेपाली कविता (तेस्रो आयामपछि)

५०

पाठ्य कृतिहरू

- वीरेन्द्र
 - बिहान
 - आगोको हुँ म बहँदो नदी
 - कार्टुनको सहर
 - कार्कीको अवशिष्ट पत्नी प्रेम
 - पर्वत
 - गङ्गा निलो बग्छु
 - मेरो आमाले आत्महत्या गरेको देश
 - एउटा सहरको किनारामा
 - मैनबत्तीको शिखा
 - नयाँ वर्ष
 - पहाडलाई मेरो माया
 - जलेको प्रतिबिम्ब रोएको प्रतिध्वनि
 - यो जिन्दगी खे के जिन्दगी
 - आकाशले मेरो बाटो छेक्छ
 - एउटी स्वास्नीमान्छेको अन्तर्वार्ता
 - लाहुरेलाई एक रोगी प्रेमिकाको पत्र
- मोहन कोइराला
- बैरागी काँइला
- ईश्वरल्लभ
- भूपी शेरचन
- अगमसिंह गिरी
- हरिभक्त कटुवाल
- पारिजात

सन्दर्भ ग्रन्थ

- वीरेन्द्र
- ईश्वरल्लभ
- बैरागी काँइला
- ईश्वर बराल (सम्पा)
- लक्ष्मीदेवी सुन्दास (सम्पा)
- हेन आले (सम्पा)
- लक्ष्मणप्रसाद गौतम
- अविनाश श्रेष्ठ र अरू (सम्पा)
- वासुदेव त्रिपाठी
- र अरू (सम्पा)
- मोहन ठकुरी (सम्पा)
- मेघमाला
- एउटा सहरको किनारामा
- अन्धा मान्छेहरू र हात्ती
- मोहन कोइरालाका कविता
- सम्मेलन कविता सङ्ग्रह
- नवआधुनिक नेपाली कविता
- समकालीन नेपाली कविताको विम्बपरक विश्लेषण
- कवि हरिभक्त कटुवाल स्मृति ग्रन्थ
- नेपाली कविता (भाग १-४)
- नेपाली कविता यात्रा

- तारानाथ शर्मा (सम्पा) समसामयिक साझा कविता
- वासुदेव त्रिपाठी सिंहावलोकन
- इन्द्रबहादुर राई सन्दर्भ ईश्वरवल्लभका कविता
- कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान सिर्जनाको सेरोफेरो
- रमेश श्रेष्ठ नेपाली कविताका प्रवृत्ति
- लक्ष्मीदेवी सुन्दास समय र समीक्षण
- लक्ष्मीदेवी सुन्दास (सम्पा) विवेचना
- भवानी घिमिरे (सम्पा) भानु (कटुवाल विशेषाङ्क)

पाठ्यचर्या २०४

साहित्य तत्त्व

५०

पाठ्य विषय

- साहित्य र यसका विधा।
- कृत्व, काव्य हेतु, काव्य प्रयोजन, काव्य प्रकार।
- शब्द शक्ति - परिभाषा, शब्द शक्तिको उद्भव, शब्द शक्तिका प्रकार (भेदोपभेदसहित), काव्यार्थबोधमा शब्द शक्तिको भूमिका।
- छन्द र लयान्विति - अर्थ र परिभाषा, छन्द र लयको सम्बन्ध, छन्दको उत्पत्ति, छन्द प्रयोगको परम्परा र प्रयोजन, छन्दका प्रकार (नेपाली लोक छन्द, वर्णमैत्रिक छन्द र मात्राहरूको सोदाहरण परिचय)।
- अलङ्कार - अर्थ र परिभाषा, अलङ्कारका भेदोपभेदहरूको सोदाहरण परिचय।
- विन्व र प्रतीक - अर्थ, प्रयोग, प्रयोजन, उपयोगिता र महत्त्व।
- मिथक, वृत्ति, रीति र शैली - अर्थ, प्रकार, प्रयोजन र काव्यमा यिनको उपयोगिता र महत्त्व।
- काव्यगुण र दोष।
- काव्यभाषा, द्वन्द्व, आइरोनी, संवना र बुनोट, सुर।

सन्दर्भ ग्रन्थ

- सोमनाथ सिंदेल साहित्य प्रदीप
- कुलचन्द्र गौतम राघवालङ्कार
- कोमलनाथ अधिकारी (अनु) काव्य-मीमांसा
- गोविन्दप्रसाद भट्टराई पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
- केशवप्रसाद उपाध्याय पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
- केशवप्रसाद उपाध्याय साहित्य प्रकाश
- हेमाङ्गराज अधिकारी पूर्वीय समालोचना सिद्धान्त
- डिल्लीराम तिमसिना र माधव भण्डारी छन्द र अलङ्कार

- गोविन्दप्रसाद दुङ्गाना छन्दोहार
- अप्पयदीक्षित कुवलयानन्द
- मम्मट काव्यप्रकाश
- मोहन हिमांशु थापा साहित्य परिचय

पाठ्यचर्या २०५

नेपाली भाषाको वर्णनात्मक अध्ययन

५०

पाठ्य विषय

- नेपाली वर्ण-व्यवस्था।
- नेपाली शब्द निर्माण प्रक्रिया।
- नेपाली शब्दवर्ग र तिनको रूपायना।
- नेपाली वाक्य विज्ञान।
- नेपाली भाषाका विकासको कालक्रमिक अध्ययन।
- नेपाली भाषाका भाषिकाहरूको विवरणात्मक अध्ययन।

(C101)

सन्दर्भ ग्रन्थ

- चूडामणि बन्धु नेपाली भाषाको उत्पत्ति
- बालकृष्ण पोखरेल राष्ट्रभाषा
- बालकृष्ण पोखरेल नेपाली निर्वचन (भाग १ र २)
- बालकृष्ण पोखरेल नेपाली भाषा र साहित्य
- गोपालनिधि तिवारी नेपाली भाषाको बनोट
- रोहिणीप्रसाद भट्टराई बृहत् नेपाली व्याकरण

प्रति: २०७५/०५/१६ पो. १० (सि. क. पा. १०१)
का. १०१/२०७५/१६

पाठ्यचर्या २०६

नेपाली कथा (तेस्रो आयामपछि)

५०

पाठ्य कृतिहरू

- इन्द्रबहादुर राई हामीजस्तै मैनाकी आमा
- शारदछेत्री कठपुतलीको मन
- शारदछेत्री लक्ष्मण रेखा
- गुप्त प्रधान निपात
- सानु लामा प्लास्टिकका फूलहरू
- फुबाले गाउँ छोड्यो जब मान्छेको अनुहार हराउँदै जान्छ

- बैसुं फुलको दिन
- अर्जुन भिरौला एउटा रात बितेपछि घेराहरू
 - माया ठकुरी विरामिड साँघु तोपछि
 - प्रदीप गुरुङ एउटा कुण्ठित दिन विरिमफूल
 - बी बी लकान्त्री गामबहालुको कथा
 - पूर्ण राई हिउँ परेका रातले जन्माएका कथाहरू पासोडहरूको कथा टिस्टा रङ्गितको अर्का एउटा कथा
 - विक्रमवीर थापा बीसौं शताब्दीकी मोनालिसा तुवाँलोभिन्नको यात्रा
 - प्रकाश कोविद् बोक्सी अन्डा
 - सम्पूर्ण राई चेन्नी नाभो

सन्दर्भ ग्रन्थ

- इन्द्रबहादुर राई कथास्था
- इन्द्रबहादुर राई कठपुतलीको मन
- शारङ्गेरी समय र बाँसुरीको धुन
- गुप्त प्रधान मान्छे मान्छेको बस्तीभिन्न
- गुप्त प्रधान अक्षर अक्षरको सहर
- सानु लामा कथा सम्पद्
- सानु लामा म्पातृष्णा
- दयाराम श्रेष्ठ (सम्पा) पन्चसि वरुका नेपाली कथा
- दयाराम श्रेष्ठ (सम्पा) भारतीय नेपाली कथा
- रामलाल अधिकारी (सम्पा) नेपाली कथा यात्रा
- अर्जुन नरौला एउटा रात बितेपछि
- माया ठकुरी साँघु तोपछि
- प्रदीप गुरुङ विरिमफूल
- बी बी लकान्त्री आमा घर फर्किन्
- विक्रमवीर थापा बीसौं शताब्दीकी मोनालिसा
- प्रकाश कोविद् प्रकाश कोविद्का प्रतिनिधि कथाहरू
- मोहनराज शर्मा (सम्पा) सम्पसामयिक साझा कथा

- शान्तिराज शर्मा कथानो संसार र संसारका कथाहरू
- अविनाश श्रेष्ठ (सम्पा) आधुनिक भारतीय नेपाली कथा
- रामलाल अधिकारी (सम्पा) नेपाली कथा यात्रा

क्रमिक मूल्याङ्कन

	१००
(क) सामूहिक परीचर्चा	२५
(ख) शोधपत्र प्रस्तुति	२५
(ग) मौखिक परीक्षा	५०

NEW

उत्तरबङ्ग विश्वविद्यालय

INLIGHTENMENT TO PERFECTION

नेपाली विभाग

स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम

तेस्रो सत्र

पाठ्यचर्या ३०१

पूर्वीय साहित्य सिद्धान्त

५०

पाठ्य विषय

- ध्वनि सिद्धान्त - अर्थ, प्रयोग परम्परा, ध्वनि सिद्धान्तको ऐतिहासिक विकास परम्परा, ध्वनि विरोधी मत, ध्वनि सिद्धान्तको स्थापना, ध्वनिको स्वरूप र लक्षण, काव्यमा ध्वनिको स्थान, उपयोगिता र महत्त्व, ध्वनिका भेदोपभेदहरूको सोदाहण अध्ययन, ध्वनि र शब्द शक्ति, ध्वनि र रस, पूर्वीय काव्य परम्परामा ध्वनि सिद्धान्तको स्थान र मूल्य, ध्वनिवादी प्रमुख आचार्यहरू
 - रस सिद्धान्त - रस विवेचना, रसस्वरूप, रस निष्पत्ति प्रक्रियाविषयक चिन्तनको विकासक्रम, रसानुभूति प्रक्रियामा काव्यरसको स्थिति, रसदोष, रसवादका प्राप्ति र सीमा, रसहरूको सोदाहण विवेचना, रसवादी प्रमुख आचार्यहरू
 - वक्रोक्तिवाद - अर्थ र परिभाषा, वक्रोक्तिसम्बन्धी चिन्तनको ऐतिहासिक विकासक्रम, काव्यमा वक्रोक्तिको स्थिति र प्रयोजन, वक्रोक्तिका भेदहरू, समीक्षा सिद्धान्तमा वक्रोक्तिको स्थान, महत्त्व र मूल्य, वक्रोक्तिवादी प्रमुख आचार्यहरू
 - स्फोटवाद र पुञ्जवाद - स्फोटको अर्थ तथा अवधारणाको विकास, स्फोट र ध्वनि, स्फोट र पुञ्जवादको अवधारणा
 - साहित्यका विद्या-उपविद्या र तिनका लक्षण
- महाकाव्य, खण्डकाव्य, चम्पुकाव्य, गीतिकाव्य, नव्यकाव्य, कोषकाव्यका साथै आधुनिक साहित्य-विद्याहरूको सैद्धान्तिक स्वरूप-विवेचना
- नाट्य सिद्धान्त

सन्दर्भ ग्रन्थ

- सोमनाथ सिग्देल साहित्य प्रदीप
- गोविन्दप्रसाद भट्टराई पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
- केशवप्रसाद उपाध्याय पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
- केशवप्रसाद उपाध्याय मन्थन
- भानुभक्त पोखरेल सिद्धान्त र साहित्य
- विद्यापति दाहाल साहित्य विमर्श

- आनन्दवर्द्धन
- विश्वनाथ
- मम्मट
- कुन्तक
- नगोत्र
- नगोत्र
- ध्वन्यालोक
- साहित्य दर्पण
- काव्यप्रकाश
- वक्रोक्तिजीवितम्
- रस-सिद्धान्त
- भारतीय काव्यशास्त्र

पाठ्यचर्या ३०२

पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्त

५०

पाठ्य विषय

- पाश्चात्य समालोचना साहित्यको विकासक्रमको सर्वेक्षणार्थक अध्ययन
- बेनेडिटो क्रोचे - अभिव्यञ्जनावादको अर्थ, परिभाषा, सहजज्ञान, तार्किक ज्ञान, सौन्दर्यात्मक सत्यको अभिव्यञ्जना र अभिव्यक्ति, अभिव्यञ्जनावादका प्राप्ति र सीमाहरू, सैद्धान्तिक समालोचनाको परम्परामा क्रोचेको अभिव्यञ्जनावादको स्थान र मूल्य
- टी एस इलियट - परम्परा र वैयक्तिक प्रतिभा, निवैयक्तिक सिद्धान्त, साहित्य-समालोचना परम्परामा इलियटको स्थान र मूल्य, इलियटका प्रमुख साहित्यिक मान्यता र तिनका सीमाहरू
- आई ए रिचर्ड्स - सम्प्रेषण सिद्धान्त, मूल्य सिद्धान्त, छन्द र लय, साहित्यालोचन र सौन्दर्यशास्त्र, साहित्यालोचन परम्परामा रिचर्ड्सका साहित्यिक सिद्धान्तहरूका प्राप्ति र सीमा
- अमेरिकेली नव-आलोचना - जोन क्रो च्यानसम, एलेन टेट, आर पी ब्याकम, विल्यम बुक्सा

सन्दर्भ ग्रन्थ

- वासुदेव त्रिपाठी
- अभि सुवेदी
- गुमानसिंह चामलिङ
- गुमानसिंह चामलिङ
- लीलाप्रसाद शर्मा र अन्य (अनुवाद)
- नगोत्र
- नगोत्र
- प्रतापनारायण टण्डन
- नरेन्द्रदेव वर्मा
- आई ए रिचर्ड्स
- पाश्चात्य समालोचनाको सैद्धान्तिक परम्परा (भाग १ र २)
- पाश्चात्य काव्यशास्त्र
- एरिस्टोटल र उनको काव्यशास्त्र
- मौलो
- आई ए रिचर्ड्सका साहित्यिक समालोचनाका सिद्धान्त
- पाश्चात्य काव्यशास्त्र
- आस्तुका काव्यशास्त्र
- पाश्चात्य समीक्षा की रूपरेखा
- आधुनिक पाश्चात्य काव्य और समीक्षा की उपादान
- प्रिन्सिपल्स अन्ड लिटरेरी क्रिटिसिज्म

पाठ्य विषय

- तुलनात्मक साहित्यको अवधारणा, तुलनात्मक साहित्य अध्ययनका आधार र पद्धति, तुलनात्मक साहित्यको परिचय, तुलनात्मक साहित्यको प्रयोजन।
- तुलनात्मक साहित्य र तुलनात्मक भारतीय साहित्यको अवधारणा।
- भारतीय साहित्यको अङ्गका रूपमा नेपाली साहित्यको विकासको तुलनात्मक समीक्षा।
- अन्य भारतीय भाषाका साहित्यिक कृतिहरूसित नेपाली साहित्यिक कृतिहरूको तुलनात्मक अध्ययन।

सन्दर्भ ग्रन्थ

- इन्द्रबिलास अधिकारी
 - दीनानाथ शरण
 - इन्द्रनाथ चौधरी
 - Amiya Dev
 - Harry Levin
 - Henry Gifford
 - W. B. Frederic (ed.)
 - K. Ayappa Panikar
 - David Damrosch
- तुलनात्मक साहित्य : सङ्क्षिप्त परिचय
नेपाली और हिन्दी भक्तिकाव्यका तुलनात्मक अध्ययन
तुलनात्मक साहित्य की भूमिका
The Idea of Comparative Literature in India
Grounds for Comparison
Comparative Literature
Comparative Literature
Spotlight on Comparative Indian Literature
What is World Literature

पाठ्य विषय

- समाजभाषाविज्ञान
- अनुवाद विज्ञान
- कम्प्युटरीय भाषाविज्ञान
- शैली विज्ञान
- कोश विज्ञान
- भाषा-शिक्षण

सन्दर्भ ग्रन्थ

- हेमाङ्गराज अधिकारी
 - राजकुमारी दाहाल
- प्रयोगात्मक भाषाविज्ञान
अनुवादविज्ञान

नेपाली साहित्यको इतिहास

आधुनिक

अनुपमक भाषाविज्ञान : सिद्धान्त और प्रयोग
 शैलीविज्ञान
 व्यावहारिक शैलीविज्ञान
 काशीविज्ञान
 शैलीविज्ञान
 अनुवादविज्ञान
 शैलीविज्ञान
 Applied Linguistics : An Introduction
 New Horizons in Linguistics
 Sociolinguistics
 Sociolinguistics

पारंपरिक ३०५

रवीन्द्रनाथ श्रीवास्तव
 भोतानाथ तिवारी
 भोतानाथ तिवारी
 भोतानाथ तिवारी
 मोन
 सुदेश कुमार
 धनश्याम नेपाल
 Pit Corder
 John Lyons (ed)
 R. Johnson
 Peter Trudgill

पारंपरिक विषय

- आधुनिकता, अर्थ, साहित्यमा आधुनिकताको अवधारणा र आधुनिकतावाद, आधुनिक साहित्यविचारको सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनीतिक पृष्ठभूमि।
- आधुनिक काल (सन् १९१८ देखि यता) - नेपाली कविता, गद्यविज्ञान, नाटक र निबन्ध विधाका स्वरूप, प्रवृत्ति एवम् विकास प्रक्रियाको समीक्षात्मक अध्ययन।
- नेपाली समाजशास्त्रको ऐतिहासिक आधार, पद्धति, स्वरूप र विकास प्रक्रियाको कालक्रमिक अध्ययन।

सन्दर्भ सामग्री

- रामा सुर्मा
- नेपाली साहित्यको इतिहास
- आधुनिक नेपाली साहित्यको इतिहास
- लक्ष्मण श्रेष्ठ
- ठाकुर पराजुली
- असीत राई
- धनश्याम नेपाल
- नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास
- गणित्वाङ्ग महराई
- कालिका आन्दोलनको परिचय
- शान्तिनाथ शर्मा
- नेपाली साहित्यको ऐतिहासिक रूपरेखा
- कुमारा प्रधान
- अमि सुवेदी

पाठ्य विषय

- रङ्गमञ्च - अर्थ, परिचय, प्रविधि र प्रकार।
- नेपाली रङ्गमञ्चको परम्परा, विकास र यसका चरणहरू।
- चलचित्र - उद्भव, विकास र प्रकार।
- नेपाली चलचित्र - परम्परा, प्रवृत्ति, विकास र यसका चरणहरू।
- चलचित्र र नाटक - सम्बन्ध अनि साम्य-भेद।
- नेपाली चलचित्र - स्वरूप र प्राप्ति।
- चलचित्र निर्माणका विविध तत्त्व।

सन्दर्भ ग्रन्थ

■ लक्ष्मीनाथ शर्मा	चलचित्र सिद्धान्त, शैली र प्रविधि
■ माधव डुङ्गेल	चलचित्र सिद्धान्त
■ सुभाषचन्द्र न्यौपाने	नेपाली नाटक र चलचित्र सिद्धान्त
■ प्रकाश सायमी	चलचित्र कला र प्रविधि
■ मनोहर श्याम जोशी	पटकथा लेखन र परिचय
■ एस सुसान हेवार्ड	सिनेमा स्टडिज - द की कन्सेप्ट्स
■ जिल नेलमास	इन्ट्रोडक्सन टु फिल्म स्टडिज
■ जेम्स मोनाको	हाउ टु रिड ए'फिल्म, मुविज मिडिया एन्ड बियोन्ड
■ क्रिस्टन धम्पसन र
डेभिड बोर्डवेल	फिल्म हिस्ट्री : एन इन्ट्रोडक्सन

क्रमिक मूल्याङ्कन

	१००
(क) पुस्तक निरूपण	२५
(ख) सङ्गोष्ठी-पत्र	२५
(ग) अनुशासन	५०

उत्तराखण्ड विश्वविद्यालय

ENLIGHTENMENT TO PERFECTION

नेपाली विभाग

स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम

चौथो सत्र

नेपाली समालोचना

५०

पाठ्यचर्या ४०१

पाठ्य विषय

- नेपाली साहित्यमा समालोचनाको शालनी र विकास
- नेपाली समालोचना साहित्यमा पूर्वीय र पाश्चात्य समालोचनाको प्रभाव
- नेपाली समालोचनाका प्रमुख प्रवृत्तिहरू
- नेपाली साहित्यका प्रमुख समालोचक र समालोचना
- रामकृष्ण शर्मा
➤ ईश्वर चर्पात
➤ ब्रह्मदेव त्रिपाठी
➤ इन्द्रबहादुर राई
- गुणचन्द्रकिं प्रधान
➤ गणेशलाल सुब्बा
- कुमार प्रधान
➤ राजनारायण प्रधान
➤ केदारप्रसाद उपाध्याय
- गुमानसिंह चामलिट्ट
➤ अग्नि सुवेदी
➤ मोहरान शर्मा
- आधुनिक लेखनको आत्मकथा
• प्राक्सिद्ध र लीलाखेन यात्रा
• नयाँ मूल्यान्वेषण र नयाँ भावबोधको आग्रह सार्ने कविता
• नेपाली कविताको अर्धनिक प्रवृत्ति
• मुनामुदतः एक यथार्थवादी समालोचना
• नेपाली साहित्यमा प्रसक्तो स्थान
• अमरसिंह गिरीका कवितामा जातीय चेतना
• बृहत्शिक्षा : अध्ययन
• पूर्वप्रकाश चिन्तनका सापेक्षतामा काव्यात्मिक अनुसन्धान
• समको दुखान्त नाट्य चेतना
• युगबोध साहित्य
• सांस्कृतिक वा काव्यात्मिक
• आधुनिक नेपाली चित्रकला र साहित्यका केही समान प्रवृत्तिहरू
• आधुनिक कविता र दार्शनिकता केही तन्त्री कविहरू
• आधुनिकता, संमकालीनता, उत्तर आधुनिकता
• तात्पर्यप्रधान संरचना : प्रहसन

इन्द्रधनुस ग्रन्थ

- यदुनाथ खनाल
- रामकृष्ण शर्मा
- रामकृष्ण शर्मा
- रामकृष्ण शर्मा
- ईश्वर बराल
- ईश्वर बराल
- ईश्वर बराल (सम्पा)
- ईश्वर बराल (सम्पा)
- कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान
- कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान
- इन्द्रबहादुर राई
- इन्द्रबहादुर राई
- इन्द्रबहादुर राई (सम्पा)
- कुम्भार प्रधान
- कुम्भार प्रधान
- रत्ननाथराज प्रधान
- गुणोन्नतिसिंह आनन्दसिंह
- गुणोन्नतिसिंह आनन्दसिंह
- केदारप्रसाद उपाध्याय
- केदारप्रसाद उपाध्याय
- केदारप्रसाद उपाध्याय
- केदारप्रसाद उपाध्याय
- केदारप्रसाद उपाध्याय
- अग्नि सुवेदी
- अग्नि सुवेदी
- मोहनराज शर्मा
- मोहनराज शर्मा
- नेन्द्रराज प्रसाई
- घनस्याम डकाल (सम्पा)
- मोहन पी दाहाल (सम्पा)

समालोचनाका सिद्धान्त

- दस गोर्खा
- सप्त शास्त्रीय
- टेबल गफ : नौ बैठक
- आख्यानको उन्मूलन
- छरिएका समालोचना
- इयालनाट (भूमिका)
- सपयत्री (भूमिका)
- साप्ता समालोचना
- सिर्जनाको संश्लेषण
- उपन्यासका आधारहरू
- आर्थरहरूका परिचितार
- भारतयुक्तका कृति : आत्मयुक्तहरू
- आपीति केही
- परिलिखितो पत्र
- केही कृति : केही सृष्टि
- मीलने
- परिस्टोटलको काव्यशास्त्र
- प्राथमिककालीन कवि र कृष्ण प्रवृत्ति
- पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
- साहित्य प्रकाश
- बालकृष्ण समको दुबान्द जाटय चेतना
- विचार र व्याख्या
- पाश्चात्य काव्य सिद्धान्त
- सिर्जना र मूल्याङ्कन
- शैलीविज्ञान
- कथाको विकास प्रक्रिया
- नेपाली साहित्यका समालोचक र समालोचना
- यथार्थवादी नेपाली समालोचना
- गणेशलाला मुब्बाका साहित्यिक समालोचना र अन्य लेखहरू

- आन्दोलनहरू
- ▷ श्रोत्रवादी आन्दोलन
- ▷ राष्ट्रकादी आन्दोलन
- ▷ तालवादी आन्दोलन
- ▷ आध्यात्मिकी आन्दोलन
- ▷ तीलालेखन
- ▷ हस्तकविका
- वादहरु
- ▷ (ख) प्रतिकवाद
- ▷ (ख) अतिरक्तवाद
- ▷ (ग) मध्यार्थवाद प्रथम अतिमध्यार्थवाद
- ▷ (घ) प्रयतिवाद
- ▷ (ङ) विश्वगतिवाद
- ▷ आधुनिकवादा
- संभालाचना प्रवृत्ति
- ▷ समात्मक समालोचना
- ▷ मनोविज्ञानमूक समालोचना
- ▷ रूपक समालोचना
- ▷ ऐतिहासिक समालोचना
- ▷ नवतन्त्रियुगक समालोचना
- ▷ शैलीविज्ञानिक समालोचना

- सन्दर्भ ग्रन्थ
- गोविन्द भट्टराई
- दयाप्रभ श्रेष्ठ सम्भव
- कुमानाबाबु चौधरी
- बाबुरेव त्रिपाठी
- कृष्ण धरावासी
- अमि सुवेदी
- त्रिधामति दाहाल

पाठ्य विषय
 नेपाली सवाङ्ग, लहरी एवम् फुटकक कविताका प्रवृत्तिलाइ चर्चाका सन्दर्भमा निम्नलिखित कृति र कृतिकारहरूको अध्ययन

पाठ्यचर्या २०३

सुखम शर्मा - नेपाली भाषा र साहित्यको विकास

सुखम शर्मा (१९९०) - कठुनमीको धन

" " " - पुस्तक पुस्तक

" " " - अर्थव्यवस्थाको परिवर्तन

अरीष मम्म - लहरी अध्यात्म

मध्यवीवीवी (ग्याङ्ग) (सिन्धु) लक्ष्मी

सुखम शर्मा (१९९०) - कठुनमीको धन

शुद्ध अर्थ - लहरी अध्यात्म

शुद्ध अर्थ - लहरी अध्यात्म

शुद्ध अर्थ - लहरी अध्यात्म

सुखम शर्मा (१९९०) - कठुनमीको धन

काविक आन्दोलनको परिचय

नेपाली साहित्यका केही पुठ

पाश्चात्य साहित्यका प्रमुख केही वाद

पाश्चात्य साहित्यको सैद्धान्तिक परम्परा (भाग १ र २)

तीलालेखन

पाश्चात्य काव्य सिद्धान्त

पाश्चात्य समालोचना र प्रमुख वाद

भारतेली नेपाली कविता

- उपलब्धि
- हामी खेल्ने चउर
- इतिहास
- मेरो गाउँ : ऐनापारि
- भेन्तोड ढाँडा पुोपछि
- हात थापे हिडिरेहछु
- केही क्षण उसको साझामा
- रूपको पाव
- आज फेर छोपसित
- नदी एक स्थिति
- बल्लाम दाहा म त्रपईभन्दा धेर अमार्गी छु
- युक्तिपटस : आउँदो पिढीलाई आशीर्वाद
- राजुन्तारा
- आर्वाका बाज्रहः
- फर्काइको एउटा गीत
- परेली परेलीमा भिनेर :
- निःशब्द

- आकिउपामा ग्वाइन
- लखडीदेवी सुदास
- प्रेम सेर्पा विरोकी
- खड्गसिंह राई काँडा
- गिर्मी सेर्पा
- जस योजन प्यासी
- नदेन रम्बा
- नोर्बाड स्याङ्देन
- विकास गोतामे
- भवितात-तामिछाने
- जीवन शिड
- नव सापकोटा
- पदम सेत्री
- मानप्रसाद सुब्बा
- राजेश्वर मण्डारी
- नेरेश चन्द्र खाली
- मोहन ठकुरी

- सन्दर्भ ग्रन्थ
- लखडीदेवी सुदास
- गिर्मी सेर्पा
- जस योजन प्यासी
- नोर्बाड स्याङ्देन
- भवितात-तामिछाने
- जीवन शिड
- नव सापकोटा
- मानप्रसाद सुब्बा
- राजेश्वर मण्डारी
- नेरेश चन्द्र खाली
- मोहन ठकुरी
- लखडीदेवी सुदास (सम्पा)
- मोहन ठकुरी (सम्पा)
- भीमकान्त उपाध्याय
- भीमकान्त उपाध्याय (सम्पा)
- पुष्प शर्मा
- नेरेश चन्द्र खाली

- सम्प्रापित अर्थ : समर्पित एकान्त
- बौद्धो दिसमाथि पल्हाएका केही फूलहरू
- एउटा देशको खोजमा
- मूर्च्छमा
- अनगत
- साङ्ख्यीभिन्न बाँधिएका षोडाका टापहरू
- युक्तिपटस : आउने पिढीलाई आशीर्वाद
- अक्षर अर्केस्ट्र
- स्रष्ट/अक्षर
- परेली परेलीमा भिनेर
- निःशब्द
- सम्मेलन कविता सङ्ग्रह
- नेपाली कविता यात्रा
- आँडीझ्यालाबाट हेर्दा
- सवाई र लहरी काव्य
- नेपाली कविताको विकासमा सिक्किमको योगदान
- क्रम अध्ययनका

प्रायः विषय

- संज्ञानावाह
- विनिर्माण सिद्धान्त
- नारीवाद र लिङ्ग विमर्श
- उच्च आयुनिकावाह
- उच्च औपनिवेशिकतावाह
- परिवेश विमर्श

सन्दर्भ ग्रन्थ

- इन्डवहाडु राई
- कृष्ण गीतम
- कृष्ण गीतम
- गोविन्दराव भट्टराई
- गोविन्द्राज भट्टराई
- रेम्पा रामाह
- मोहनराव रामा
- चन्द्रश्याम नेपाल
- Patricia Wangh
- Greg Gerard

- अर्थहल्का पठित्तर
- आधुनिक आलोचना : समेक रूप अनेक पठन
- उच्च आधुनिक विज्ञाना
- उच्च आधुनिक ऐना
- पहिमी बर्तेशीका बाकिटा
- आख्यानदेखि पराख्यानसम्म
- समकालीन समालोचना : सिद्धान्त र प्रयोग
- विद्या विविधा
- Literary Theory and Criticism
- Eco-Criticism

विशेष अध्ययन

(ललको कुने एउटा विषयको मात्र विशेष अध्ययन)

समूह 'क' - महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका काव्य कृतिहरू

समूह 'ख' - भारतीय महाकाव्य र खण्डकाव्य

समूह 'ग' - लोकसाहित्यशास्त्र र नेपाली लेखसाहित्य एवम् लोकसंस्कृति

समूह 'घ' - भारतीय महाकाव्य र खण्डकाव्य

समूह 'ङ' - भाषा अध्ययन-परम्परा र प्रमुख सिद्धान्त

समूह 'च' - महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका काव्य कृतिहरू

(५०+५०)

(५०+५०)

(५०+५०)

(५०+५०)

(५०+५०)

समूह 'क' - महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका काव्य कृतिहरू

पाठ्य विषय

- महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाको साहित्यिक परिचय र उनका जीवनका भएका ठरलेखनीय घटनाहरू
- महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाको काव्य-यात्रा; काव्य-यात्राका चरणहरू र चरणगत प्रवृत्तिहरूको समीक्षात्मक अध्ययन।
- पूर्वीय एवम् पाश्चात्य काव्याचार्यहरूका महाकाव्यसम्बन्धी मान्यता र धारणाहरूका आधारमा महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका महाकाव्यहरूको विशेष अध्ययन।
- नेपाली महाकाव्यको परम्परा र महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाको त्यस क्षेत्रमा गरेका योगदानको समीक्षात्मक मूल्याङ्कन अनि नेपाली साहित्यमा देवकोटाको स्थान।
- महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका महाकाव्यहरूका सबल अनि दुर्बल पक्षहरूको विवेचना
- महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
- महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा र नेपाली कविताका प्राप्तिहरू

पाठ्य कृतिहरू

- शाकुन्तल (महाकाव्य)
- सुतोचना (महाकाव्य)
- महाराणा प्रताप (महाकाव्य)
- बन्धुसुप्त (महाकाव्य)
- युद्धीरज चौहान (महाकाव्य)
- प्रसियस (महाकाव्य)

पाठ्यचर्या ४०६ महाकवि देवकोटाका खण्डकाव्य र फुटका कविताहरू

पाठ्य विषय

- खण्डकाव्यसम्बन्धी मान्यता र धारणाहरूका आधारमा लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका खण्डकाव्यहरूको विशेष अध्ययन।
- नेपाली खण्डकाव्य परम्परा र महाकवि देवकोटाको त्यस क्षेत्रमा गरेका योगदानको समीक्षात्मक मूल्याङ्कन।
- महाकवि देवकोटाका खण्डकाव्यहरूमा पाइने विचार र भावनाको विश्लेषण र मूल्याङ्कन।
- खण्डकाव्यकारका रूपमा महाकवि देवकोटाको फुटकाका खण्डकाव्यहरूको विश्लेषण र मूल्याङ्कन।
- महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका फुटकाका खण्डकाव्यहरूको विश्लेषण र मूल्याङ्कन।
- महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाका फुटकाका खण्डकाव्यहरूको विश्लेषण र मूल्याङ्कन।

पाठ्य कृतिहरू

- मुना मदन (खण्डकाव्य)
- कुञ्जिनी (खण्डकाव्य)
- लुनी (खण्डकाव्य)
- मायाविनी ससी (खण्डकाव्य)

- > सुजामाता (खण्डकाव्य)
- > झन्झावर्णन (खण्डकाव्य)
- > मरेनु (खण्डकाव्य)
- > भिखारी (कविता सङ्ग्रह)
- > लक्ष्मी कविता सङ्ग्रह (कविता सङ्ग्रह)

सन्दर्भ ग्रन्थ

- चासुदेव त्रिपाठी
- कुमारबहादुर जोशी
- कुम्लारबहादुर जोशी
- कुमारबहादुर जोशी
- कुमारबहादुर जोशी
- दासप्रसाद पराजुली र
- चासुदेव त्रिपाठी (सम्पा)
- चन्द्रमणि बन्सु
- नित्यराज पाण्डे
- बनकाला शर्मा
- ईश्वर कपल
- राममणि रिवात
- सी बी श्रेष्ठ
- देविद शनि
- भवानी चिसिरे (सम्पा)

नेपाली कविताको सिंहावलोकन
देवकोटाका कविता यात्राको विन्सेषण र मूल्याङ्कन
देवकोटाका प्रमुख कविता कृतिको कार्त्तिकर्मीक विवेचना
देवकोटाका कवितामा प्रकृति
महाकवि देवकोटा र उनका महाकाव्य

मिना
देवकोटा
महाकवि देवकोटा
महाकवि देवकोटा - एक व्यक्तिको ई रचना
देवकोटा र उनका महाकाव्य
नेपाली काव्य र कवि
माई मिनाइसेन्च अवे दि पौयट लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
नेपाली छिन्चः नेपाली भिबन्स - दि पौयट्री अवे लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
भाउ (देवकोटा विशेषाङ्क)

समूह 'ख' - भारतीय नेपाली गद्याख्यान

भारतीय नेपाली कथा

पाठ्यचर्या ४०७

पाठ्य विषय

- भारतीय नेपाली कथाको पृष्ठभूमि, यसका विकासका चरणहरू र चरणगत प्रवृत्तिहरूको विशेष अध्ययन
- कथाका तत्त्वहरू र कथातात्विक दृष्टिले भारतीय नेपाली कथाहरूको समीक्षात्मक अध्ययन
- भारतीय नेपाली कथाकाहरूले नेपाली कथा साहित्यका क्षेत्रमा गरेका योगदानको मूल्याङ्कन र नेपाली साहित्यको इतिहासमा तिनीहरूको स्थान निर्धारण
- निम्नलिखित कथा सङ्ग्रहका आधारमा भारतीय नेपाली कथाकारहरू र तिनीहरूका कथा प्रवृत्ति एवम् कथाकारिताको विशेष अध्ययन।
- > रूपनारायण सिंह
- > शिवकुमार राई
- कथा नवरत्न
- फ्रंटियर
- यात्री
- खहरे

> इन्द्रबहादुर राई	विपना कतिपय
कथास्था
कठपुतलीको मन
> हरिप्रसाद गोर्खा राई	यहाँ बदनाम हुन्छ
> हाबमानदास राई किरात	चीकीदार
औषी-बेहरी
नमितेका रेखाहरू
> अर्जुन निरौला	साँझ सँगसँगै
एउटा रात बितेपछि
> सजु लामा	कथा सम्पद
भृगुतृष्णा
> पूर्ण राई	गल्ली गल्ली क्रान्तिको उद्घोषणा
फूल झरेको पत्रदत्त
> गुप्त प्रपान	मान्छे मान्छेको बस्तीभित्र
विराम चिन्ह
> शरद खत्री	कालामि
चक्रब्यूह
> प्रदीप गुरुङ	असुरखिन्न
निरिमफूल

पाठ्यचर्चा ४०८

भारतीय नेपाली उपन्यास

५०

पाठ्य विषय

- भारतीय नेपाली उपन्यासको पृष्ठभूमि, यसको विकासका चरणहरू र चरणगत प्रवृत्तिहरूको विशेष अध्ययन
- औपन्यासिक तत्त्वहरू र कथातात्विक दृष्टिले भारतीय नेपाली उपन्यासहरूको समीक्षात्मक अध्ययन
- भाव वा विषयवस्तु, संरचना-शिल्प आदिका दृष्टिले भारतीय नेपाली उपन्यासहरूको वर्गीकरण र विवेचना
- भारतीय नेपाली उपन्यासकारहरूले नेपाली उपन्यासका क्षेत्रमा गरेका योगदानको मूल्याङ्कन र नेपाली साहित्यको इतिहासमा तिनीहरूको स्थान निर्धारण
- निम्नलिखित उपन्यासहरूका आधारमा भारतीय नेपाली उपन्यासकारहरू र तिनीहरूका उपन्यास कृति, प्रवृत्ति एवम् उपन्यासकारिताको विशेष अध्ययन

> रूपनारायण सिंह	भ्रमर
> लैनसिंह बाइदेल	मुलुक बाहिर
माइत घर
लङ्गाडाको साथी
> इन्द्रबहादुर राई	आज रमिता छ
> लीलबहादुर खत्री	वसाई
ब्रह्मपुत्रका छेउछाउ
> विक्रमवीर थापा	टिस्टादेखि सउत्तजसम्म
> लोकनाथ उपर्याय	असौधी

- मत्स्येन्द्र प्रधान नीलकण्ठ
- असीत रत्न यत्रणा
- श्रीम दाहाल नयाँ क्षितिजको खोज
- श्रीम दाहाल अभीष्टको खोज
- श्रीम दाहाल द्रोह

सन्दर्भ ग्रन्थ

- दयाराम श्रेष्ठ (सम्पा) भारतीय-नेपाली कथा
- रामलाल अधिकारी (सम्पा) नेपाली कथा यात्रा
- लकडीदेवी सुन्दास र अरू (सम्पा) समेलन कथा सङ्ग्रह
- राजनारायण प्रधान (सम्पा) दार्बिलिङका कथा र कथाकार (खण्ड एक र दुई)
- इन्द्रबहादुर पौडेल नेपाली उपन्यासका आधारहरू
- कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार
- मोहनपी दाहाल आधुनिक नेपाली उपन्यास
- मोहनपी दाहाल दार्बिलिङका नेपाली उपन्यास - परम्परा र प्रवृत्ति
- छविलाल उपन्यास लेखनहरू कर्त्री र उनकी ब्राह्मणका छेउछाउ
- यसस्याम नेपाल आख्यानका कुरा
- प्रतापचन्द्र प्रधान नेपाली उपन्यास ; परम्परा र पृष्ठभूमि
- राजेन्द्रसुवेदी नेपाली उपन्यास परम्परा र प्रवृत्ति
- ऋषिराज नेपाल उपन्यासको सौन्दर्यशास्त्र
- कृष्णहरि बराल र नेत्र एलम उपन्यास सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास
- लक्ष्मीप्रसाद पराजुली नेपाली कथा साहित्यमा उत्तर पूर्वीय भारतको योगदान
- अविनाश श्रेष्ठ (सम्पा) आधुनिक भारतीय नेपाली कथा
- रामलाल अधिकारी (सम्पा) नेपाली कथा यात्रा

समूह ५ - लोकसाहित्यशास्त्र र नेपाली लोकसाहित्य एवम् लोकसंस्कृति

पाठ्यचर्या ४०९

लोकसाहित्यशास्त्र

५०

पाठ्य विषय

- लोकवार्ता - अर्थ, स्वरूप, प्रकृति, क्षेत्र, विशेषता र महत्त्वा
- लोकवार्ताका अङ्ग-उपाङ्गहरूको परिचय
- लोकवार्ता र अन्य ज्ञानानुशासनहरूमाझ सम्बन्ध
- लोकवार्ताको अङ्गका रूपमा लोकसाहित्यको स्वरूप, विशेषता र महत्त्वको चिनारी
- लोकवार्ता अध्ययनका विविध विधि र पद्धतिहरूको परिचय
- लोकसाहित्यको अध्ययन परम्परा र लोकसाहित्यशास्त्रको विकास
- लोकसाहित्यका भेट-उपभेदहरूको परिचय

- लोकसाहित्यको समाज-सांस्कृतिक अध्ययन

पाठ्यचर्या ४१०

नेपाली लोकसाहित्य एवम् लोकसंस्कृति

५०

पाठ्य विषय

- नेपाली लोकवार्ताको अध्ययन
- नेपाली लोकजीवन र लोकसंस्कृतिका परिचयक पटकहरू
- नेपाली लोकवार्ताको स्वरूप, शैली र यसका भेद-उपभेदहरू
- नेपाली लोककाव्य तथा लोकगीतका भाव, स्वरूप, शैली र विशेषताहरूको अध्ययन
- नेपाली लोक-आख्यान - स्वरूप, शैली र विशेषता
- नेपाली लोक-नाट्य - स्वरूप, शैली र विशेषता
- नेपाली लोकसाहित्यका प्रकीर्ण भेद - उखान, टुक्का, गाउँ खाने कथा, अड्को

सन्दर्भ ग्रन्थ

- चर्मपात्र थापा र खरे सुवेदी
- ब्रह्मसिंह बन्सु
- नीलेन्द्रदेव गिरी
- हुत्सी रिबस (संयोजक)
- कबीरानन्द-कन्दहना
- राम राम गुरुङ
- राम राम वादना,
- बन्कालाल शर्मा
- प्रेमकुमार खत्री
- टी.बी. सिंह
- बालकृष्ण सम
- शान्तिराज शर्मा
- शान्ति सुभ
- डा सत्येन्द्र
- कृष्णदेव उपाध्याय
- श्याम परमार
- श्रीराम शर्मा
- जवाहरलाल हान्डु
- दिनकर प्रसाद
- कमला प्रसाद (सम्म)
- राजीवलोचन शर्मा
- सिद्ध धाम्पन
- पद्मादिमिर उप
- नेपाली लोकसाहित्यको विवेचना
- नेपाली लोक साहित्य
- लोक साहित्यको अवलोकन
- नेपाली लोक-संस्कृति सङ्ग्रहणी
- नेपाली जन साहित्य
- विश्वको संस्कृति
- प्रस्तावत नेपाली गीत : लोक संस्कृति
- हाम्रो समाज : एक अध्ययन
- नेपाली समाज र संस्कृति
- त्रिवेणी
- तलितकला
- खस किशत संस्कृति
- हाम्रो संस्कृति - एक अध्ययन
- लोक साहित्यविज्ञान
- लोक साहित्यको भूमिका
- भारतीय लोक साहित्य
- लोक साहित्यसिद्धान्त और प्रयोग
- लोक साहित्य स्वरूप एवं सर्वेक्षण
- लोक साहित्य और संस्कृति
- लोक साहित्य और संस्कृति
- जनजातीय जीवन और संस्कृति
- मोटिफ-इन्डेक्स अब फोक लिटेचर (छ खण्ड)
- दि. मणिलाली अब फोक रेस्स

- जेम्स प्रेजर
- विलियम ह्युक
- अलान डन्डेस
- अलान डन्डेस
- बवाहलाल हान्डु र अन्य (सम्म)
- एस एस गुप्त (सम्म)
- टी एस इलियट

दि गोल्डन नाव

रिलिजियन एन्ड फोक्तोर अवर नर्दन इन्डिया
दि स्टडी अवर फोक्तोर
एसेस इन फोक्तोरिस्टिक्स
फोक्तोर इन इन्डिया (खण्ड एक, दुई, तीन)
स्टडिज इन इन्डियन फोक्तोर
दुवाईस दि डेफिनिसन अवर कल्चर

समूह 'घ' - भारतीय महाकाव्य र खण्डकाव्य

पाठ्यचर्या ४११

भारतीय नेपाली महाकाव्य

पाठ्य कृति

- मोहन डुड्ड
- तुलसी कश्यप
- विद्यापति दाहाल
- छविलाल उपाध्याय

मन्तविलिनी
कर्मायण
लन्मभूमि
आमा
सन्धन
उपाकरण
महाकवि देवकोटा

पाठ्यचर्या ४१२

भारतीय नेपाली खण्डकाव्य

पाठ्य कृति

- नेत्रप्रसाद कुमाई
- आगमसिंह गिरी
- बलबहादुर सारु मगर र अन्य
- डाकमान राई
- नन्द हाइखिम
- युद्धवीर राणा
- रोदन
- आद
- युद्ध र योद्धा
- आनन्दलहरी (आठ भाग सम्पूर्ण)
- त्रानिलिङको पैहोको सवाई
- चियाबारी
- चिहान नपाएका तक्माहरू

सन्दर्भ ग्रन्थ

- गोपालचन्द्र (प्रकाशक)
- भीमकान्त उपाध्याय
- भीमकान्त उपाध्याय
- भीमकान्त उपाध्याय
- भीमकान्त उपाध्याय
- सवाई पच्चीसा
- सवाई र लहरी काव्य सङ्ग्रह
- सरस्वती पट्टा
- आँखीझ्यालबाट हेर्दा
- मेही ममी क्षात्रयक, त्रिवेणी

- पुष्प शर्मा भाषा-साहित्य विचारण
- टी नी चन्द्र सुब्बा (सम्पा) महाकवि तुलसीराम कच्यप स्मृति ग्रन्थ
- राममणिरिसाल नेपाली काव्य र कवि
- विजयकुमार राई (सम्पा) आगमसिंह गिरी रचनाबली (ग्रन्थ चार)

समूह 'ड' - भाषा अध्ययन-परम्परा र प्रमुख सिद्धान्त
भाषा अध्ययनको भारतीय परम्परा र सिद्धान्त ५०

पाठ्यचर्या ४१३

पाठ्य विषय

- भाषा अध्ययनको भारतीय परम्परा र सिद्धान्त
- वैदिक परम्परा
- यास्क र तिनको निपण्डु
- पाणिनीय परम्परा
- प्राकृत र अपभ्रंश भाषाको व्युत्पत्त्य परम्परा
- आधुनिक भाषा-चिन्तनमा पाणिनीय परम्पराको प्रभाव

पाठ्यचर्या ४१४

भाषा अध्ययनको पाश्चात्य परम्परा र सिद्धान्त ५०

पाठ्य विषय

- भाषा अध्ययनको पाश्चात्य परम्परा र सिद्धान्त
- ऐतिहासिक-तुलनात्मक भाषाविज्ञान
- वर्णनात्मक एवम् संवनात्मक भाषाविज्ञान
- पाश्चात्य भाषा-चिन्तनको विकास
- बेनेभा सम्प्रदाय
- प्राग सम्प्रदाय
- अमेरिकेली सम्प्रदाय
- तन्तन सम्प्रदाय
- रसियाली सम्प्रदाय

सन्दर्भ ग्रन्थ

- चूडामणि बन्धु भाषा विज्ञानका सम्प्रदाय
- पाणिनि अष्टाध्यायी
- डा मोन्ड्र (प्र सम्पा) भाषाशास्त्र के सूत्रधार
- भोलानाथ तिवारी भारतीय भाषा चिन्तन की परम्परा
- जी पी लेफ्स्की आधुनिक भाषा विज्ञान
- स्टुवरल लिङ्गविस्टिस : जेनेरल संवे

■ ज्योत्सी स्याम्पन	स्कूल्स अन्ड लिङ्ग्विस्टिक्स	
■ त्रिमिक मूल्याङ्कन		१००
(क) सङ्गोष्ठी-पत्र		२५
(ख) सामूहिक परिचर्चा		२५
अथवा (क) र (ख) को साटो		
तद्युशोध-प्रबन्ध		५०
(ग) मौखिक परीक्षा		५०